

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра технологій в ресторанному господарстві, готельно-
ресторанної справи та підприємництва

Лижник Ю.Б., Ніколайчук О.А., Приймак Н.С.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ**

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

Ступінь: бакалавр

Кривий Ріг
2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра технологій в ресторанному господарстві, готельно-
ресторанної справи та підприємництва

Лижник Ю.Б., Ніколайчук О.А., Приймак Н.С.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

Ступінь: бакалавр

Затверджено на засіданні
кафедри технологій в ресторанному
господарстві, готельно-ресторанної справи
та підприємництва
Протокол № ____
від “__” квітня 2022 р.

Схвалено навчально-методичною радою
ДонНУЕТ
Протокол №
від “__” _____ 2022 р.

Кривий Ріг
2022

УДК 005.52
Л 55

Лижник Ю.Б., Ніколайчук О.А., Приймак Н.С.

Л 55 Економічний аналіз: методичні рекомендації з вивчення дисципліни [Текст] / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, Каф. технологій в ресторанному господарстві, готельно-ресторанної справи та підприємництва; Ю.Б. Лижник, О.А. Ніколайчук, Н.С. Приймак – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2022. 106 с.

Методичні рекомендації призначені для здобувачів вищої освіти всіх форм навчання і включають інформацію щодо змісту модулів та тем дисципліни, планів семінарських занять, завдань для самостійного вивчення та розподілу балів за видами робіт, що виконуються здобувачами вищої освіти протягом вивчення дисципліни. Методичні рекомендації містять перелік питань для підготовки до підсумкового контролю та перелік основної та додаткової літератури.

© Лижник Ю.Б., Ніколайчук О.А.,
Приймак Н.С., 2022
© Донецький національний університет
економіки й торгівлі імені Михайла
Туган-Барановського, 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	5
ЧАСТИНА 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	6
ЧАСТИНА 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	17
Змістовий модуль 1. Основи теорії економічного аналізу	18
Змістовий модуль 2. Фінансовий та управлінський аналіз	20
ЧАСТИНА 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	28
Змістовий модуль 1. Основи теорії економічного аналізу	29
Змістовий модуль 2. Фінансовий та управлінський аналіз	39
ДОДАТКИ	75

ВСТУП

Економічний аналіз – це наукова база прийняття управлінських рішень у бізнесі. Ефективність підприємницької діяльності залежить від компетентності та творчої активності управлінських кадрів, глибокого оволодіння ними методами системного комплексного аналізу, за результатами якого розробляють оптимальні шляхи вирішення проблем в умовах ризику і невизначеності, надають рекомендації щодо прийняття правильних управлінських рішень.

Розвиток методології економічного аналізу в системі управління господарською діяльністю суб'єктів господарювання повинен відповідати процесу переходу України до постіндустріального суспільства.

Особливу роль в підготовці креативних, пристосованих до ринкових умов фахівців відіграє цикл економічної літератури нового покоління, що формує підприємницькі здібності, які можуть бути у подальшому адаптовані до конкретної галузі економіки.

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні системи знань щодо комплексного дослідження зміни та розвитку економічних явищ і процесів та практичних навичок виявлення внутрішніх резервів раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів задля забезпечення цільового управління ними.

Завдання дисципліни полягає в теоретичній і практичній підготовці здобувачів ВО у сфері Економічний аналізу і у формуванні вмінь та навичок стосовно: формування знань щодо предмету, об'єкту і завдань економічного аналізу, його видів та інформаційного забезпечення; оволодіння загальними методами і методичними прийомами економічного аналізу; опанування методиками фінансового аналізу; набуття вмінь аналізу майна (капіталу) підприємства, його ліквідності і платоспроможності, фінансової стійкості і ділової активності; набуття навичок аналізу фінансових результатів діяльності підприємства, діагностики ймовірності його банкрутства; набуття вмінь загального оцінювання і прогнозування фінансового стану підприємства; - оволодіння методиками управлінського аналізу; набуття навичок діагностики виробництва і реалізації продукції підприємства, використання його економічних ресурсів і витратності діяльності; формування навичок виявлення резервів діяльності підприємства та визначення умов їх використання.

Предмет дисципліни - причинно-наслідкові зв'язки і залежності економічних явищ і процесів, що формують результати діяльності суб'єктів господарювання.

ЧАСТИНА 1.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності «назва спеціальності») / вибіркова дисципліна	Обов'язкова (для студентів освітньої програми 051 «Економіка»)
Семестр (осінній / весняний)	весняний
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	1
Лекції, годин	32
Практичні / семінарські, годин	32
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	86
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4,0
самостійної роботи студента	9,6
Вид контролю	екзамен

2. Програма дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у формування системи знань щодо комплексного дослідження зміни та розвитку економічних явищ і процесів та практичних навичок виявлення внутрішніх резервів раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів задля забезпечення цільового управління ними.

Завдання:

- формування знань щодо предмету, об'єкту і завдань економічного аналізу, його видів та інформаційного забезпечення;
- оволодіння загальними методами і методичними прийомами економічного аналізу; - опанування методиками фінансового аналізу;
- набуття вмінь аналізу майна (капіталу) підприємства, його ліквідності і платоспроможності, фінансової стійкості і ділової активності;
- набуття навичок аналізу фінансових результатів діяльності підприємства, діагностики ймовірності його банкрутства;
- набуття вмінь загального оцінювання і прогнозування фінансового стану підприємства; - оволодіння методиками управлінського аналізу;
- набуття навичок діагностики виробництва і реалізації продукції підприємства, використання його економічних ресурсів і витратності діяльності;
- формування навичок виявлення резервів діяльності підприємства та визначення умов їх використання.

Предмет дисципліни: причинно-наслідкові зв'язки і залежності економічних явищ і процесів, що формують результати діяльності суб'єктів господарювання.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Предмет, об'єкт і завдання економічного аналізу.
2. Метод і методичні прийоми економічного аналізу.
3. Види аналізу та його інформаційне забезпечення.
4. Загальна характеристика аналізу фінансового стану підприємства.
5. Аналіз майна підприємства та джерел його формування.
6. Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства.
7. Аналіз фінансової стійкості підприємства.
8. Аналіз ділової активності підприємства.
9. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства.
10. Діагностика ймовірності банкрутства підприємства.
11. Загальне оцінювання і прогнозування фінансового стану підприємства.
12. Аналіз виробництва і реалізації продукції.
13. Аналіз використання персоналу підприємства.
14. Аналіз використання основних засобів підприємства.
15. Аналіз використання матеріальних ресурсів підприємства.
16. Аналіз собівартості продукції.

Опанування дисципліни дозволяє забезпечити:

- 1) формування:
 - **загальних програмних компетентностей: не відповідає ОП**
 - здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
 - здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях;
 - навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
 - здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
 - здатність до адаптації та дій в новій ситуації;
 - здатність бути критичним і самокритичним;
 - здатність приймати обґрунтовані рішення;
 - здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
 - **фахових програмних компетентностей:**
 - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки;
 - здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях

- здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати;
- розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави
- здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач;
- здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів;
- здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин
- здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси
- здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів;
- здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію;
- здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення;
- здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності;
- здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків;
- застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності;
- здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин;
- здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

2) досягнення програмних результатів навчання:

- знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки;
- застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади);

- використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності;
- застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач;
- проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності;
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;
- ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники;
- демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні;
- вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки;
- виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків;
- використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів;
- вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів;
- демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах;
- показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення;
- демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.
- застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності;
- організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності;
- демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати;
- знати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній і біржовій діяльності.

3) набуття **результатів навчання** (згідно Дублінських дескрипторів):

– **знання:**

сучасних наукових здобутків у сфері еволюції теоретичних та методологічних підходів до економічного аналізу;

методів аналізу майна підприємства та джерел його формування;

методів аналізу ліквідності і платоспроможності підприємства;

методів аналізу фінансової стійкості підприємства;

методів аналізу ділової активності підприємства;

методів аналізу фінансових результатів діяльності підприємства;

методів діагностики ймовірності банкрутства підприємства;

методів аналізу виробництва і реалізації продукції;

методів аналізу використання персоналу підприємства;

методів аналізу використання основних засобів підприємства;

методів аналізу використання матеріальних ресурсів підприємства;

методів аналізу собівартості продукції;

підходів до застосування моделей прогнозування показників діяльності суб'єктів господарювання;

критичне осмислення функціонального інструментарію економічного аналізу.

– **уміння/навички:**

виконувати професійні функції у сфері економічного аналізу;

виконувати аналіз господарської діяльності підприємства за різними напрямками аналізу;

здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у сфері економічного аналізу;

розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері економічного аналізу;

уміння оцінити напрямок динаміки ціни (тренд), чинний в поточний період часу, термін дії тренда і період дії направлення, зрілість тренда, амплітуду коливання ціни в чинному напрямку;

– **комунікація:**

демонструвати здатність приймати рішення щодо оцінки діяльності підприємства та можливих дій;

формулювати результати проведених досліджень у чіткій, прозорій та зрозумілій формі;

доносити результати проведеного дослідження у зрозумілій та аргументованій формі як до фахівців, так і до нефахівців;

демонструвати здатність приймати рішення на основі застосування інструментарію економічного аналізу.

– **відповідальність і автономія:**

спроможність самостійно проводити дослідження, приймати обґрунтовані рішення щодо проведення економічного аналізу суб'єкту господарювання;

спроможність нести відповідальність за результати досліджень, вироблення та ухвалення рішень у сфері економічного аналізу;

- здатність продовжувати навчання за обраним фахом із використанням здобутих навичок та знань із значним ступенем автономії.

3. Структура дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	У тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Основи теорії економічного аналізу					
Тема 1. Предмет, об'єкт і завдання економічного аналізу	10	2	2		6
Тема 2. Метод і методичні прийоми економічного аналізу	10	2	2		6
Тема 3. Види аналізу та його інформаційне забезпечення	10	2	2		6
Тема 4. Загальна характеристика аналізу фінансового стану підприємства	10	2	2		6
Разом за змістовим модулем 1	40	8	8		24
Змістовий модуль 2. Фінансовий та управлінський аналіз					
Тема 5. Аналіз майна підприємства та джерел його формування	10	2	2		6
Тема 6. Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства	10	2	2		6
Тема 7. Аналіз фінансової стійкості підприємства	9	2	2		5
Тема 8. Аналіз ділової активності підприємства	9	2	2		5
Тема 9. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	9	2	2		5
Тема 10. Діагностика ймовірності банкрутства підприємства	9	2	2		5
Тема 11. Загальне оцінювання і прогнозування фінансового стану підприємства	9	2	2		5
Тема 12. Аналіз виробництва і реалізації продукції	9	2	2		5
Тема 13. Аналіз використання персоналу підприємства	9	2	2		5
Тема 14. Аналіз використання основних засобів підприємства	9	2	2		5
Тема 15. Аналіз використання матеріальних ресурсів підприємства	9	2	2		5
Тема 16. Аналіз собівартості продукції	9	2	2		5
Разом за змістовим модулем 2	110	24	24		62
Усього годин	150	32	32		86

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського(практичного) заняття	Кількість годин
1	Семінар запитань і відповідей Предмет, об'єкт і завдання економічного аналізу	2
2	Семінар з вирішенням практичних завдань Метод і методичні прийоми економічного аналізу	2
3	Семінар з вирішенням практичних завдань Види аналізу та його інформаційне забезпечення	2
4	Семінар з вирішенням практичних завдань Загальна характеристика аналізу фінансового стану підприємства	2
5	Семінар з вирішенням практичних завдань Аналіз майна підприємства та джерел його формування	2
6	Семінар з вирішенням практичних завдань Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства	2
7	Семінар з вирішенням практичних завдань Аналіз фінансової стійкості підприємства	2
8	Семінар з вирішенням практичних завдань Аналіз ділової активності підприємства	2
9	Семінар з вирішенням практичних завдань Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	2
10	Семінар з вирішенням практичних завдань Діагностика ймовірності банкрутства підприємства	2
11	Семінар з вирішенням практичних завдань Загальне оцінювання і прогнозування фінансового стану підприємства	2
12	Семінар з вирішенням практичних завдань Аналіз виробництва і реалізації продукції	2
13	Семінар з вирішенням практичних завдань Аналіз використання персоналу підприємства	2
14	Семінар з вирішенням практичних завдань Аналіз використання основних засобів підприємства	2
15	Семінар з вирішенням практичних завдань Аналіз використання матеріальних ресурсів підприємства	2
16	Семінар з вирішенням практичних завдань Аналіз собівартості продукції	2
	Разом	32

5. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру (очна форма навчання)

№ теми семінарського/практичного заняття	Аудиторна робота				Позааудиторна робота	Сума балів
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	ПМК / Захист групового проекту	Завдання для самостійного виконання	
Змістовий модуль 1						
Семінар 1	0,5	1	1			2,5
Семінар 2	0,5	1	1			2,5
Семінар 3	0,5	1	1			2,5
Семінар 4	0,5	1	1	3	1	6,5
Разом за змістовим модулем 1	2	4	4	3	1	14
Змістовий модуль 2						
Семінар 8	0,5	1	1			2,5
Семінар 5	0,5	1	1			2,5
Семінар 6	0,5	1	1			2,5
Семінар 7	0,5	1	1			2,5
Семінар 9	0,5	1	1			2,5
Семінар 10	0,5	1	1			2,5
Семінар 11	0,5	1	1			2,5
Семінар 12	0,5	1	1			2,5
Семінар 13	0,5	1	1			2,5
Семінар 14	0,5	1	1			2,5
Семінар 15	0,5	1	1			2,5
Семінар 16	0,5	1	1	5	1	8,5
Разом за змістовим модулем 2	6	12	12	5	1	36
Усього годин	8	16	16	8	2	50

**Оцінювання студентів протягом семестру
(заочна форма навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання		100
15	15	20	50	

**Загальне оцінювання результатів вивчення
дисципліни**

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

ЧАСТИНА 2.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ОСНОВИ ТЕОРІЇ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Тема 1. Предмет, об'єкт і завдання економічного аналізу

Семінар 1 «Предмет, об'єкт і завдання економічного аналізу»

Семінар запитань і відповідей

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Поняття економічного аналізу та його основні функції.
2. Предмет, об'єкт і принципи економічного аналізу.
3. Базові категорії економічного аналізу.
4. Місце економічного аналізу в системі управління підприємством.
5. Мета і завдання економічного аналізу.
6. Зв'язок економічного аналізу з іншими науками.

2. Індивідуальне тестування.

3. Виконання практичного завдання.

- 1) Обрати підприємство для майбутнього аналізу
- 2) Отримати звітність за 5 років
- 3) Сформувати зведену звітність у таблицях Excel

Тема 2. Метод і методичні прийоми економічного аналізу

Семінар 2 «Метод і методичні прийоми економічного аналізу»

Семінар з вирішенням практичних завдань

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Поняття методу і методики економічного аналізу.
2. Інструментарій економічного аналізу підприємства та його склад.
3. Характеристика основних логічних способів обробки інформації.
4. Основні методики детермінованого факторного аналізу.
5. Загальна характеристика способів стохастичного факторного аналізу.

2. Індивідуальне тестування.

3. Виконання практичного завдання.

Провести аналіз за показниками задачі 1:

- Аналіз динаміки (за всіма показниками).
- Дисперсійний аналіз (за всіма показниками).
- Регресійний аналіз (за всіма показниками, модель простої авторегресії).

- Кореляційний аналіз (10 довільно обраних факторів до всіх інших).
Приклад графіків та висновків до задачі 2 (за даними ПАТ «Київстар» 2016-2020рр.) наведено в додатку А.

Тема 3. Види аналізу та його інформаційне забезпечення
Семінар 3 «Види аналізу та його інформаційне забезпечення»
Семінар з вирішенням практичних завдань

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Типологія видів економічного аналізу.
2. Поняття та принципи інформаційного забезпечення економічного аналізу.
3. Класифікація і характеристика найважливіших груп інформації.
4. Вимоги економічного аналізу інформації.
5. Способи перевірки достовірності економічної інформації.
6. Інформаційна база аналізу в умовах сучасних інформаційних технологій.
7. Організаційні форми та основні виконавці аналітичних робіт.
8. Особливості та переваги організації аналізу в умовах комп'ютерної обробки інформації.

2. Індивідуальне тестування.

3. Виконання практичного завдання.

- 1) Обрати 10 зовнішніх показників (за галуззю, за регіоном та загальноекономічних – на сайтах Держкомстату, МінФіну і пр.).
 - 2) Обрати для порівняння відповідні показники підприємства (додана вартість – прибуток, вироблено - собівартість; обсяги продажів – чистий дохід; заробітна плата – середня з/п і пр.).
 - 3) За зовнішніми показниками обчислити темпи приросту та ризику, порівняти (графіки та висновки) з динамікою аналогічних показників обраного в задачі 1 підприємства.
 - 4) Знайти коефіцієнти кореляція між зовнішніми та внутрішніми показниками, порівняти (загальний графік), зробити висновки.
- Приклад графіків та висновків до задачі 3 (за даними ПАТ «Київстар» 2016-2020рр.) наведено в додатку Б.

Тема 4. Загальна характеристика аналізу фінансового стану
підприємства
Семінар 4 «Загальна характеристика аналізу фінансового стану
підприємства»
Семінар з вирішенням практичних завдань

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Значення і завдання фінансового аналізу підприємства
2. Інформаційна база аналізу фінансового стану
3. Види аналізу фінансового стану
4. Основні етапи аналізу фінансового стану підприємства
5. Поширені методичні прийоми аналізу фінансового стану
6. Основні напрямки аналізу балансу. Умови забезпечення порівнянності балансів

2. Індивідуальне тестування.

3. Виконання практичного завдання.

- 1) Зробити структурний аналіз (аналіз часток, вертикальний аналіз) балансу (актив та пасив) та фінрезу.
- 2) Зробити аналіз динаміки структури балансу та фінрезу (за шаблоном задачі 2: темпи росту, приросту, аналіз ризиків, прогнозування і пр.).
Приклад графіків та висновків до задачі 4 (за даними ПАТ «Київстар» 2016-2020рр.) наведено в додатку В.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ФІНАНСОВИЙ ТА УПРАВЛІНСЬКИЙ АНАЛІЗ

Тема 5. Аналіз майна підприємства та джерел його формування Семінар 5 «Аналіз майна підприємства та джерел його формування» Семінар з вирішенням практичних завдань

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Поняття і склад майна підприємства.
2. Основні напрямки аналізу балансу. Умови забезпечення порівнянності балансів.
3. Аналіз динаміки, складу і структури майна підприємства.
4. Аналіз стану майна підприємства.
5. Оцінка складу і джерел утворення майна підприємства.
6. Аналіз ефективності фінансування і використання майна підприємства.

2. Індивідуальне тестування.

3. Виконання практичного завдання.

- 1) За даними попередніх розрахунків (задачі 2,3,4) обрати висновки, що стосуються аналізу майна підприємства.

2) За даними попередніх розрахунків (задачі 2,3,4) сформувані узагальнюючу таблицю та провести її аналіз.

3) Обчислити показники та коефіцієнти оцінки майна підприємства за 5 років та зробити аналіз їх динаміки (темпи росту, приросту, оцінка ризиків зміни та зменшення, прогнозування).

Приклад графіків та висновків до задачі 5 (за даними ПАТ «Київстар» 2016-2020рр.) наведено в додатку Г.1.

Тема 6. Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства
Семінар 6 «Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства»
Семінар з вирішенням практичних завдань

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Поняття платоспроможності підприємства.

2. Поняття ліквідності підприємства.

3. Види ліквідності.

4. Складання балансу ліквідності.

5. Розрахунок та аналіз основних показників ліквідності і платоспроможності.

6. Аналіз основних показників ліквідності і платоспроможності

2. Індивідуальне тестування.

3. Виконання практичного завдання.

Розрахувати показники платоспроможності та ліквідності – за даними обраного підприємства, провести аналіз їх динаміки (темпи росту, приросту, оцінка ризиків зміни та зменшення, прогнозування).

Приклад графіків та висновків до задачі 6 (за даними ПАТ «Київстар» 2016-2020рр.) наведено в додатку Г.2.

Тема 7. Аналіз фінансової стійкості підприємства
Семінар 7 «Аналіз фінансової стійкості підприємства»
Семінар з вирішенням практичних завдань

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Поняття фінансової стійкості підприємства, значення і завдання її аналізу.

2. Оцінювання фінансової стійкості підприємства на основі аналізу співвідношення власного і позикового капіталу.

3. Оцінювання операційного левериджу і запасу фінансової стійкості підприємства.
4. Аналіз фінансової рівноваги між активами і пасивами. Оцінювання фінансової стійкості підприємства за функціональною ознакою.
5. Оцінювання фінансової стійкості підприємства за співвідношенням фінансових і не фінансових активів.

2. Індивідуальне тестування.

3. Виконання практичного завдання.

Розрахувати показники фінансової стійкості обраного підприємства, провести аналіз їх динаміки (темпи росту, приросту, оцінка ризиків зміни та зменшення, прогнозування).

Приклад графіків та висновків до задачі 7 (за даними ПАТ «Київстар» 2016-2020рр.) наведено в додатку Г.3.

Тема 8. Аналіз ділової активності підприємства
Семінар 8 «Аналіз ділової активності підприємства»
Семінар з вирішенням практичних завдань

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Поняття ділової активності підприємства, значення і завдання її аналізу.
2. Аналіз динаміки загальних показників господарської діяльності.
3. Аналіз ефективності використання ресурсів підприємства.
4. Аналіз динаміки обсягу капіталу, інвестованого в діяльність підприємства.
5. Аналіз динаміки обсягу доходу (виручки) від реалізації продукції.
6. Основні показники аналізу ділової активності на основі оцінки оборотності окремих складових активів підприємства.

2. Індивідуальне тестування.

3. Виконання практичного завдання.

Розрахувати показники ділової активності обраного підприємства та провести аналіз їх динаміки (темпи росту, приросту, оцінка ризиків зміни та зменшення, прогнозування).

Приклад графіків та висновків до задачі 8 (за даними ПАТ «Київстар» 2016-2020рр.) наведено в додатку Г.4.

Тема 9. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства
Семінар 9 «Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства»
Семінар з вирішенням практичних завдань

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Завдання, основні напрямки та інформаційне забезпечення аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.
2. Аналіз рівня і динаміки фінансових результатів.
3. Аналіз доходів і витрат підприємства.
4. Аналіз прибутків (збитків) підприємства.
5. Аналіз рентабельності діяльності підприємства.

2. Індивідуальне тестування.

3. Виконання практичного завдання.

Розрахувати показники рентабельності обраного підприємства та провести аналіз їх динаміки (темпи росту, приросту, оцінка ризиків зміни та зменшення, прогнозування).

Приклад графіків та висновків до задачі 9 (за даними ПАТ «Київстар» 2016-2020рр.) наведено в додатку Г.5.

Тема 10. Діагностика ймовірності банкрутства підприємства

Семінар 10 «Діагностика ймовірності банкрутства підприємства»

Семінар з вирішенням практичних завдань

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Поняття, види і причини банкрутства підприємства
2. Методи діагностики ймовірності банкрутства
3. Шляхи фінансового оздоровлення підприємства
4. Модель Альтмана та Терещенко.
5. Модель Ліса, Тішоу, Спрінгейта.

2. Індивідуальне тестування.

3. Виконання практичного завдання.

Побудувати моделі банкрутства Альтмана, Терещенко, Ліса, Тішоу, Спрінгейта, Мінфіну:

- 1) за реальними та прогнозними даними відповідних показників обраного підприємства
- 2) за реальними даними відповідних показників та виконати прогнозування отриманих результатів
- 3) порівняти отримані прогнозні значення за п. 1 та п. 2

Приклад графіків та висновків до задачі 10 (за даними ПАТ «Київстар» 2016-2020рр.) наведено в додатку Е.

Тема 11. Загальне оцінювання і прогнозування фінансового стану підприємства
Семінар 11 «Загальне оцінювання і прогнозування фінансового стану підприємства»
Семінар з вирішенням практичних завдань

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Завдання та інформаційне забезпечення аналізу виробництва і реалізації продукції
2. Аналіз динаміки і виконання плану виробництва і реалізації продукції.
3. Аналіз асортименту і структури продукції
4. Аналіз якості виробленої продукції
5. Аналіз ритмічності роботи підприємства
6. Аналіз факторів і резервів збільшення випуску і реалізації продукції

2. Індивідуальне тестування.

3. Виконання практичного завдання.

- 1) Аналіз чуттєвості 10 розрахункових показників (з задач 5-10 на власний вибір)
- 2) Багатофакторне регресивне та багатофакторне мультиплікативне прогнозування (один Y та п'ять X обираються за даними підприємства. Y якості Y – прибуток або виторг; у якості X – довільні показники балансу або фінрезу).

Приклад графіків та висновків до задачі 11 (за даними ПАТ «Київстар» 2016-2020рр.) наведено в додатку Ж.

Тема 12. Аналіз виробництва і реалізації продукції
Семінар 12 «Аналіз виробництва і реалізації продукції»
Семінар з вирішенням практичних завдань

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Завдання та інформаційне забезпечення аналізу виробництва і реалізації продукції.
2. Аналіз динаміки і виконання плану виробництва і реалізації продукції..
3. Аналіз асортименту і структури продукції.

4. Аналіз якості виробленої продукції.
5. Аналіз ритмічності роботи підприємства.
6. Аналіз факторів і резервів збільшення випуску і реалізації продукції.

2. Індивідуальне тестування.

3. Виконання практичного завдання.

Провести аналіз якості продукції (задача за власним варіантом), побудова: діаграми Парето, діаграми Ісікава, карт розподілу якості продукції.

Тема 13. Аналіз використання персоналу підприємства
Семінар 13 «Аналіз використання персоналу підприємства»
Семінар з вирішенням практичних завдань

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Аналіз забезпеченості підприємства персоналом.
2. Аналіз використання робочого часу.
3. Аналіз ефективності використання персоналу підприємства.
4. Аналіз оплати праці.
5. КПІ – як сучасний показник оцінки ефективності праці.
6. Методика формування КПІ для працівників та для управлінського персоналу.

2. Індивідуальне тестування.

3. Виконання практичного завдання.

Аналіз показників діяльності обраного підприємства (за даними балансу та фінрезу та за обчисленими коефіцієнтами) за допомогою пакету STATISTICA.

Тема 14. Аналіз використання основних засобів підприємства
Семінар 14 «Аналіз використання основних засобів підприємства»
Семінар з вирішенням практичних завдань

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Аналіз забезпеченості підприємства основними засобами виробництва.
2. Аналіз ефективності використання основних засобів.
3. Аналіз використання виробничої потужності та обладнання.
4. Резерви збільшення випуску продукції, фондівіддачі .
5. Резерви збільшення рентабельності основних засобів.
6. Аналіз та прогнозування структури основних засобів.

2. Індивідуальне тестування.

3. Виконання практичного завдання.

1. Провести аналіз ОЗ обраного підприємства
2. Провести аналіз ОЗ за певною галуззю України
3. Виконати порівняльний аналіз (логічний та кореляційний) та прогнозування (регресійне та авторегресійне)

Тема 15. Аналіз використання матеріальних ресурсів підприємства
Семінар 15 «Аналіз використання матеріальних ресурсів підприємства»
Семінар з вирішенням практичних завдань

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Завдання та інформаційне забезпечення аналізу використання матеріальних ресурсів
2. Аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами
3. Аналіз використання матеріальних ресурсів
4. Аналіз стану стан складських запасів
5. Показники оцінки ефективності використання матеріальних ресурсів
6. Фактори впливу на загальну матеріаломісткість продукції
7. Методика розрахунку факторів впливу на зміну прибутку на гривню матеріальних витрат.

2. Індивідуальне тестування.

3. Виконання практичного завдання.

Виконати обчислення наступних коефіцієнтів:

- Матеріаловіддача
- Матеріаломісткість
- Коефіцієнт співвідношення темпів зростання обсягу виробництва і матеріальних витрат
- Частка матеріальних витрат у собівартості продукції
- Коефіцієнт використання матеріалів
- Прибуток на гривню матеріальних витрат

Провести аналіз їх динаміки (темпи росту, приросту, оцінка ризиків зміни та зменшення, прогнозування).

Тема 16. Аналіз собівартості продукції
Семінар 16 «Аналіз собівартості продукції»
Семінар з вирішенням практичних завдань

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Значення, завдання й об'єкти аналізу собівартості продукції.
2. Аналіз загальної суми витрат на виробництво продукції.
3. Аналіз витратомісткості продукції.
4. Аналіз собівартості окремих видів продукції.
5. Аналіз прямих матеріальних витрат.
6. Аналіз прямих витрат на оплату праці.
7. Аналіз непрямих витрат.
8. Визначення резервів зниження собівартості продукції.

2. Індивідуальне тестування.

3. Виконання практичного завдання.

- 1) Провести факторний аналіз собівартості продукції обраного підприємства.
- 2) Провести аналіз динаміки витрат та їх структури.

**ЧАСТИНА 3.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ОСНОВИ ТЕОРІЇ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Тема 1. Предмет, об'єкт і завдання економічного аналізу

Семінар 1 «Предмет, об'єкт і завдання економічного аналізу»

Семінар запитань і відповідей

Методи контролю: усне та письмове опитування, тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, розв'язок практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Місце економічного аналізу в системі управління підприємством.
2. Мета і завдання економічного аналізу.
3. Зв'язок економічного аналізу з іншими науками.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Рушійна сила будь-якого процесу або явища, що визначає їх характер і результат (причина, яка впливає на певний наслідок) називається:

- A) Резервом
- B) Показником
- C) Фактором
- D) Системою
- E) Елементом системи

2. Система спеціальних знань для дослідження зміни та розвитку економічних явищ і процесів у їх взаємозв'язку та взаємозумовленості з метою забезпечення цільового управління ними - це:

- A) Аналіз
- B) Будь-який метод пізнання
- C) Економічний аналіз
- D) Синтез
- E) Моделювання

3. Мета економічного аналізу:

- A) Пошук резервів
- B) Дослідження дії факторів
- C) Сприяння підвищенню ефективності роботи підприємства, подальшому його розвитку й удосконаленню економічної діяльності
- D) Моніторинг виконання планів підприємства та його структурних підрозділів
- E) Оцінка фінансових результатів діяльності підприємства

4. Основними функціями економічного аналізу є:

- A) Відтворювальна, посередницька, оціночна
- B) Оціночна, стимулююча, регулююча
- C) Оціночна, діагностична, прогнозна
- D) Прогнозна, ціноутворююча, діагностична
- E) Діагностична, коригуюча, соціальна

5. Об'єктом економічного аналізу є:

- A) Господарські операції
- B) Причинно-наслідкові зв'язки і залежності економічних явищ і процесів
- C) Економічні результати господарської діяльності підприємства
- D) Фінансові результати
- E) Технологічні процеси

6. Причинно-наслідкові зв'язки і залежності економічних явищ і процесів, що формують результати діяльності суб'єктів господарювання, це:

- A) Об'єкт економічного аналізу
- B) Предмет фінансового аналізу
- C) Предмет економічного аналізу
- D) Об'єкт фінансового аналізу
- E) Предмет управлінського аналізу

7. Вивчення усіх об'єктів у їх взаємозв'язку в динаміці задля визначення закономірностей змін, що відбуваються, характеризує принцип:

- A) Системності
- B) Комплексності
- C) Динамічності
- D) Оперативності
- E) Науковості

8. Ґрунтування аналізу на перевірній інформації, а його висновків - на точних аналітичних розрахунках характеризує принцип:

- A) Системності
- B) Оперативності
- C) Достовірності
- D) Науковості
- E) Динамічності

9. Необхідність розгляду об'єкта аналізу як складної динамічної системи, елементи якої пов'язані як між собою, так із зовнішнім середовищем, характеризує принцип:

- A) Достовірності
- B) Оперативності
- C) Системності

- D) Науковості
- E) Динамічності

10. Загальну сума прямих витрат на оплату праці аналізують за наступними факторами зміни їх розміру:

- A) Обсяг виробництва продукції, її структура, трудомісткість окремих виробів, рівень оплати праці за людино-годину
- B) Обсяг реалізації продукції, ставки заробітної плати
- C) Структура продукції, трудомісткість виробничої програми, ставки заробітної плати
- D) Додаткова потреба в персоналі, плинність кадрів, ставки заробітної плати
- E) Ціни на продукцію, рівень оплати праці за людино-годину, обсяг виробництва продукції

Список рекомендованої літератури

1. Волошина С.В. Економічний аналіз : навч. - метод. посіб. для самот. вивч. дисц. Кривий Ріг : КЕІ КНУ, 2015. 234 с.
2. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 256 с.
3. Гудзевич О. І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Кондор, 2004. 180 с.
4. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : ПП Рута, 2003. 680 с.
5. Кіндрацька Г. І. Економічний аналіз : підруч. Київ : Знання, 2008. 487 с.
6. Косова Т. Д. Організація і методика економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 528 с.
7. Мних Є. В. Економічний аналіз : підруч. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 472 с.
8. Мочаліна З. М. Економічний аналіз (модульний варіант) : навч. посіб. Харків : ХНАМГ, 2007. 408 с.
9. Мошенський С. З. Економічний аналіз : підруч. Житомир : ПП «Рута», 2007. 704 с.
10. Нестеренко Ж. К., Череп А.В. Економічний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 122 с.

Тема 2. Метод і методичні прийоми економічного аналізу
Семінар 2 «Метод і методичні прийоми економічного аналізу»
Семінар з вирішенням практичних завдань

Методи контролю: усне та письмове опитування, тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, розв'язок практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Основні методики детермінованого факторного аналізу.

2. Загальна характеристика способів стохастичного факторного аналізу.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Резерв – це:

A) Потенційна сила зміни будь-чого

B) Використана можливість чогось

C) Невикористана або згаяна можливість чогось

D) Кошти в обороті

E) Засоби виробництва

2. За галузевою ознакою економічний аналіз поділяється на:

A) Галузевий, міжгалузевий

B) Прогнозний, ретроспективний

C) Внутрішній, зовнішній

D) Комплексний, тематичний

E) Внутрішньогосподарський, міжгосподарський

3. Організаційна форма аналітичної роботи на підприємстві, яка передбачає наявність в апараті управління підприємством спеціалізованої ланки по реалізації функції економічного аналізу, називається:

A) Централізованою

B) Децентралізованою

C) Змішаною

D) Централізовано-децентралізованою

E) Усі відповіді вірні

4. За просторовою ознакою економічний аналіз поділяється на:

A) Внутрішньогосподарський, міжгосподарський

B) Прогнозний, ретроспективний

C) Галузевий, міжгалузевий

D) Внутрішній, зовнішній

E) Комплексний, тематичний

5. За ознакою часу економічний аналіз поділяється на:

A) Прогнозний, ретроспективний

B) Галузевий, міжгалузевий

- C) Внутрішній, зовнішній
- D) Комплексний, тематичний
- E) Внутрішньогосподарський, міжгосподарський

6. За змістом, характером виникнення та функціональним призначенням у інформаційному забезпеченні виділяють інформацію:

- A) Усі відповіді вірні
- B) Законодавчо-правову
- C) Нормативно-планову
- D) Поза облікову
- E) Обліково-звітну

7. До фінансової звітності підприємства не відноситься:

- A) Звіт про працю
- B) Баланс
- C) Звіт про фінансові результати
- D) Звіт про рух грошових коштів
- E) Звіт про власний капітал

8. До статистичної звітності підприємства відноситься:

- A) Звіт про використання робочого часу
- B) Звіт про фінансові результати
- C) Баланс
- D) Звіт про рух грошових коштів
- E) Звіт про власний капітал

9. До основних вимог до інформації, яка використовується в економічному аналізі не відносять:

- A) Безкоштовність
- B) Достовірність
- C) Доступність
- D) Цінність
- E) Перспективність

10. Перевірка достовірності економічної інформації, при якій перераховуються підсумки, називається:

- A) Арифметичною перевіркою
- B) Перевіркою за суттю
- C) Технічною перевіркою
- D) Логічною перевіркою
- E) Остаточною перевіркою

Список рекомендованої літератури

1. Волошина С.В. Економічний аналіз : навч. - метод. посіб. для самост. вивч. дисц. Кривий Ріг : КЕІ КНУ, 2015. 234 с.

2. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 256 с.
3. Гудзевич О. І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Кондор, 2004. 180 с.
4. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : ПП Рута, 2003. 680 с.
5. Кіндрацька Г. І. Економічний аналіз : підруч. Київ : Знання, 2008. 487 с.
6. Косова Т. Д. Організація і методика економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 528 с.
7. Мних Є. В. Економічний аналіз : підруч. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 472 с.
8. Мочаліна З. М. Економічний аналіз (модульний варіант) : навч. посіб. Харків : ХНАМГ, 2007. 408 с.
9. Мошенський С. З. Економічний аналіз : підруч. Житомир : ПП «Рута», 2007. 704 с.
10. Нестеренко Ж. К., Череп А.В. Економічний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 122 с.

Тема 3. Види аналізу та його інформаційне забезпечення
Семінар 3 «Види аналізу та його інформаційне забезпечення»
Семінар з вирішенням практичних завдань

Методи контролю: усне та письмове опитування, тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, розв'язок практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
 2. Способи перевірки достовірності економічної інформації.
 1. Інформаційна база аналізу в умовах сучасних інформаційних технологій.
 2. Організаційні форми та основні виконавці аналітичних робіт.
 3. Особливості та переваги організації аналізу в умовах комп'ютерної обробки інформації.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Фактографічні дані про господарську діяльність називаються:

- A) Базою даних
- B) Банком даних
- C) Базою знань
- D) Програмними засобами

Е) Системним програмним забезпеченням

2. Сукупність прийомів й способів дослідження господарської діяльності будь-якого економічного об'єкта – це:

- А) Методика економічного аналізу
- В) Методологія економічного аналізу
- С) Метод економічного аналізу
- Д) Теорія економічного аналізу
- Е) Принципи економічного аналізу

3. При побудові аналітичних моделей фактори розташовуються у наступному порядку:

- А) Кількісні – структурні – якісні
- В) Якісні - структурні – кількісні
- С) Якісні – кількісні
- Д) Структурні – якісні – кількісні
- Е) Якісні – структурні

4. Певна послідовність операцій, прийомів, дій і правил найкращого виконання аналітичної роботи - це:

- А) Методика економічного аналізу
- В) Метод економічного аналізу
- С) Методологія економічного аналізу
- Д) Теорія економічного аналізу
- Е) Принципи економічного аналізу

5. До логічних способів обробки інформації не відносять:

- А) Кореляційний аналіз
- В) Порівняння
- С) Групування
- Д) Деталізацію
- Е) Балансовий метод

6. До способів детермінованого факторного аналізу відносять:

- А) Спосіб ланцюгових підстановок
- В) Порівняння
- С) Групування
- Д) Кореляційний аналіз
- Е) Балансовий метод

7. До способів стохастичного факторного аналізу відносять:

- А) Кореляційний аналіз
- В) Порівняння
- С) Групування
- Д) Спосіб ланцюгових підстановок

Е) Балансовий метод

8. Зіставлення однорідних об'єктів задля виявлення рис подібності або відмінностей між ними – це спосіб:

- А) Порівняння
- В) Групування
- С) Кореляційний аналіз
- Д) Деталізації
- Е) Балансовий метод

9. Відносна величина виконання плану розраховується:

- А) Відношенням факту до плану одного періоду
- В) Відношенням плану до факту одного періоду
- С) Відношенням фактів різних періодів
- Д) Різницею факту і плану одного періоду
- Е) Відношенням планів різних періодів

10. Модель типу $Y = A \times B \times C$ є:

- А) Мультиплікативною
- В) Адитивною
- С) Кратною
- Д) Комбінованою
- Е) Змішаною

Список рекомендованої літератури

1. Волошина С.В. Економічний аналіз : навч. - метод. посіб. для самоств. вивч. дисц. Кривий Ріг : КЕІ КНУ, 2015. 234 с.
2. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 256 с.
3. Гудзевич О. І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Кондор, 2004. 180 с.
4. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : ПП Рута, 2003. 680 с.
5. Кіндрацька Г. І. Економічний аналіз : підруч. Київ : Знання, 2008. 487 с.
6. Косова Т. Д. Організація і методика економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 528 с.
7. Мних Є. В. Економічний аналіз : підруч. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 472 с.
8. Мочаліна З. М. Економічний аналіз (модульний варіант) : навч. посіб. Харків : ХНАМГ, 2007. 408 с.
9. Мошенський С. З. Економічний аналіз : підруч. Житомир : ПП «Рута», 2007. 704 с.
10. Нестеренко Ж. К., Череп А.В. Економічний аналіз фінансово-

господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 122 с.

Тема 4. Загальна характеристика аналізу фінансового стану підприємства

Семінар 4 «Загальна характеристика аналізу фінансового стану підприємства»

Семінар з вирішенням практичних завдань

Методи контролю: усне та письмове опитування, тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, розв'язок практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Основні етапи аналізу фінансового стану підприємства
2. Поширені методичні прийоми аналізу фінансового стану
3. Основні напрямки аналізу балансу. Умови забезпечення порівнянності балансів

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Послідовне виділення впливу одного фактора і виключення впливу інших називається:

- A) Елімінуванням
- B) Групуванням
- C) Деталізацією
- D) Порівнянням
- E) Балансуванням

2. Фінансовий стан підприємства — це показник його:

- A) Фінансової конкурентоспроможності
- B) Фінансової стійкості
- C) Ділової активності
- D) Ліквідності
- E) Платоспроможності

3. При вертикальному аналізу фінансового стану підприємства визначають:

- A) Питому вагу окремих статей у загальній валюті балансу
- B) Абсолют-ні й відносні зміни величин різних статей балансу за звітний період
- C) Рівень відносних показників
- D) Динаміку відносних показників
- E) Вплив окремих факторів на зміну аналізованого фінансового показника

4. Система спеціальних знань, спрямованих на вивчення причинно-наслідкових зв'язків у фінансових взаємовідносинах, фінансових ресурсах і їх потоках для оцінки стану і перспектив життєдіяльності суб'єкта господа-рювання називається:

- A) Фінансовим аналізом
- B) Економічним аналізом
- C) Аналізом
- D) Статистичним аналізом
- E) Техніко-економічним аналізом

5. Інформаційною базою аналізу фінансового стану є:

- A) Фінансова звітність
- B) Статистична звітність
- C) Оперативна звітність
- D) Планова документація
- E) Результати спеціальних спостережень

6. Аналіз структури доходів і витрат, прибутковості, ділової активності та їх прогнозування проводять на основі:

- A) Звіту про фінансові результати
- B) Балансу
- C) Звіту про рух грошових коштів
- D) Звіту про використання робочого часу
- E) Звіту про власний капітал

7. Суб'єктами внутрішнього фінансового аналізу є:

- A) Власники підприємства, керівництво і персонал підприємства
- B) Власниками підприємства, кредитори
- C) Керівництво підприємства, банки
- D) Податкові органи
- E) Постачальники, покупці, інвестори

8. Суб'єктами зовнішнього фінансового аналізу є:

- A) Постачальники, покупці, інвестори
- B) Власники підприємства, керівництво і персонал підприємства
- C) Власниками підприємства, кредитори
- D) Керівництво підприємства, банки
- E) Керівництво підприємства, податкові органи

9. Напрямками деталізованого аналізу фінансового стану є:

- A) Усі відповіді вірні
- B) Аналіз майна і фінансових результатів;
- C) Аналіз ліквідності та платоспроможності;
- D) Аналіз фінансової стійкості і ділової активності

Е) Аналіз прибутковості і рентабельності підприємства

10. Система поширених методів фінансового аналізу включає:

- А) Усі відповіді вірні
- В) Горизонтальний аналіз
- С) Вертикальний аналіз
- Д) Коефіцієнтний аналіз
- Е) Факторний аналіз

Список рекомендованої літератури

1. Волошина С.В. Економічний аналіз : навч. - метод. посіб. для самот. вивч. дисц. Кривий Ріг : КЕІ КНУ, 2015. 234 с.
2. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 256 с.
3. Гудзевич О. І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Кондор, 2004. 180 с.
4. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : ПП Рута, 2003. 680 с.
5. Кіндрацька Г. І. Економічний аналіз : підруч. Київ : Знання, 2008. 487 с.
6. Косова Т. Д. Організація і методика економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 528 с.
7. Мних Є. В. Економічний аналіз : підруч. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 472 с.
8. Мочаліна З. М. Економічний аналіз (модульний варіант) : навч. посіб. Харків : ХНАМГ, 2007. 408 с.
9. Мошенський С. З. Економічний аналіз : підруч. Житомир : ПП «Рута», 2007. 704 с.
10. Нестеренко Ж. К., Череп А.В. Економічний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 122 с.

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2
ФІНАНСОВИЙ ТА УПРАВЛІНСЬКИЙ АНАЛІЗ**

**Тема 5. Аналіз майна підприємства та джерел його формування
Семінар 5 «Аналіз майна підприємства та джерел його формування»
Семінар з вирішенням практичних завдань**

Методи контролю: усне та письмове опитування, тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, розв'язок практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Аналіз стану майна підприємства.
2. Оцінка складу і джерел утворення майна підприємства.
3. Аналіз ефективності фінансування і використання майна підприємства.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. При горизонтальному аналізі фінансового стану підприємства визначають:

- A) Абсолютні й відносні зміни величин різних статей балансу за звітний період
- B) Питому вагу окремих статей у загальній валюті балансу
- C) Рівень відносних показників
- D) Динаміку відносних показників
- E) Вплив окремих факторів на зміну аналізованого фінансового показника

2. До майна підприємства не відносяться:

- A) Правильної відповіді немає
- B) Будівлі і споруди
- C) Машини та обладнання
- D) Цінні папери
- E) Нематеріальні активи

3. Відношення операційного прибутку до середньої величини поточних активів називається:

- A) Рентабельністю поточних активів
- B) Рентабельністю інвестицій
- C) Рентабельністю власного капіталу
- D) Рентабельністю сукупного капіталу
- E) Тривалістю обороту капіталу

4. Баланс — це:

- A) Звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання та власний капітал
- B) Звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи і власний капітал
- C) Підсумок господарських операцій в середньому за рік
- D) Звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи і зобов'язання
- E) Підсумок фінансових операцій в середньому за рік

5. Напрямки розміщення майна підприємства відображаються у:

- A) Активі балансу

- В) Пасиві балансу
- С) Необоротних активах
- Д) В оборотних активах
- Е) Довгострокових зобов'язаннях

6. Джерела формування майна підприємства відображаються у:

- А) Пасиві балансу
- В) Активі балансу
- С) Необоротних активах
- Д) В оборотних активах
- Е) Довгострокових зобов'язаннях

7. Загальна вартість майна підприємства дорівнює:

- А) Валюті балансу
- В) Розміру необоротних активів
- С) Розміру оборотних активів
- Д) Довгостроковим зобов'язанням
- Е) Власному капіталу

8. Завданнями аналізу майна підприємства є:

- А) Усі відповіді вірні
- В) Дослідження динаміки, складу і структури майна підприємства
- С) Аналіз стану майна підприємства
- Д) Оцінка складу і джерел утворення майна підприємства
- Е) Визначення ефективності фінансування і використання майна підприємства

9. Прискорений темп зростання обсягу виробництва, реалізації продукції і прибутку проти темпу зростання валюти балансу свідчить про:

- А) Поліпшення використання засобів підприємства
- В) Зростання розміру майна
- С) Зростання фінансових результатів
- Д) Погіршення використання засобів підприємства
- Е) Усі відповіді вірні

10. Баланс вважається «позитивним» у випадку:

- А) Збільшення валюти балансу в кінці звітного періоду проти його початку
- В) Перевищення темпів приросту усіх активів над темпами приросту оборотних активів
- С) Перевищення частки необоротних активів над часткою оборотних активів
- Д) Перевищення позикового капіталу над власним
- Е) Скорочення частки нематеріальних активів

Список рекомендованої літератури

1. Волошина С.В. Економічний аналіз : навч. - метод. посіб. для самот.

вивч. дисц. Кривий Ріг : КЕІ КНУ, 2015. 234 с.

2. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 256 с.

3. Гудзевич О. І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Кондор, 2004. 180 с.

4. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : ПП Рута, 2003. 680 с.

5. Кіндрацька Г. І. Економічний аналіз : підруч. Київ : Знання, 2008. 487 с.

6. Косова Т. Д. Організація і методика економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 528 с.

7. Мних Є. В. Економічний аналіз : підруч. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 472 с.

8. Мочаліна З. М. Економічний аналіз (модульний варіант) : навч. посіб. Харків : ХНАМГ, 2007. 408 с.

9. Мошенський С. З. Економічний аналіз : підруч. Житомир : ПП «Рута», 2007. 704 с.

10. Нестеренко Ж. К., Череп А.В. Економічний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 122 с.

Тема 6. Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства
Семінар 6 «Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства»
Семінар з вирішенням практичних завдань

Методи контролю: усне та письмове опитування, тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, розв'язок практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Складання балансу ліквідності.

2. Розрахунок та аналіз основних показників ліквідності і платоспроможності.

3. Аналіз основних показників ліквідності і платоспроможності.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Для аналізу ефективності використання майна підприємства не використовують показники:

А) Коефіцієнт приросту майна

В) Товарна продукція на гривню майна

С) Реалізована продукція на гривню майна

- D) Операційний прибуток на гривню майна
- E) Чистий прибуток на гривню майна

2. Спроможність підприємства виконувати свої короткострокові платіжні зобов'язання перед кредиторами за рахунок поточних активів називається:

- A) Ліквідністю
- B) Платоспроможністю
- C) Діловою активністю
- D) Фінансової стійкістю
- E) Фінансовим левериджем

3. Рівень ліквідності визначається:

- A) Тривалістю періоду, протягом можна здійснити перетворення будь-якого з активів на гроші
- B) Тривалістю періоду погашення довгострокових зобов'язань
- C) Тривалістю періоду придбання нових активів
- D) Оборотною активів
- E) Оборотною запасів

4. До абсолютно ліквідних активів відносять:

- A) Грошові кошти, які можна використати для поточних розрахунків
- B) Запаси
- C) Дебіторську заборгованість
- D) Необоротні активи
- E) Незавершене будівництво

5. Борги, строк погашення яких не перевищує одного року, називають:

- A) Короткостроковими зобов'язаннями
- B) Негайними пасивами
- C) Довгостроковими пасивами
- D) Постійними пасивами
- E) Банківськими кредитами

6. Ліквідність балансу – це рівень покриття:

- A) Зобов'язань підприємства його активами, строк перетворення яких на гроші відповідає строкам погашення зобов'язань
- B) Активів підприємства його пасивами
- C) Зобов'язань підприємства його власним капіталом
- D) Пасивів підприємства його активами
- E) Усі відповіді вірні

7. До умов, при яких баланс є абсолютно ліквідним, не відносять наступні:

- A) Низько ліквідні активи більші за постійні пасиви

- В) Абсолютні ліквідні активи перевищують негайні пасиви або дорівнюють їм
- С) Високоліквідні активи дорівнюють короткостроковим пасивам або більші за них
- Д) Середньоліквідні активи дорівнюють довгостроковим пасивам або більші за них
- Е) Вірна відповідь відсутня

8. Частину короткострокової заборгованості, яку можна погасити негайно за рахунок грошових коштів, характеризує коефіцієнт:

- А) Абсолютної ліквідності
- В) Швидкої ліквідності
- С) Покриття
- Д) Маневреності функціонуючого капіталу
- Е) Забезпеченості власними коштами

9. Частку фінансування ліквідних активів за рахунок власними коштами характеризує коефіцієнт:

- А) Забезпеченості власними коштами
- В) Абсолютної ліквідності
- С) Швидкої ліквідності
- Д) Покриття
- Е) Маневреності функціонуючого капіталу

10. Частину функціонуючого капіталу, що не знаходить руху у виробничих запасах і довгостроковій дебіторській заборгованості, характеризує коефіцієнт:

- А) Маневреності функціонуючого капіталу
- В) Абсолютної ліквідності
- С) Швидкої ліквідності
- Д) Покриття
- Е) Забезпеченості власними коштами

Список рекомендованої літератури

1. Волошина С.В. Економічний аналіз : навч. - метод. посіб. для самост. вивч. дисц. Кривий Ріг : КЕІ КНУ, 2015. 234 с.
2. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 256 с.
3. Гудзевич О. І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Кондор, 2004. 180 с.
4. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : ПП Рута, 2003. 680 с.
5. Кіндрацька Г. І. Економічний аналіз : підруч. Київ : Знання, 2008. 487 с.

6. Косова Т. Д. Організація і методика економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 528 с.

7. Мних Є. В. Економічний аналіз : підруч. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 472 с.

8. Мочаліна З. М. Економічний аналіз (модульний варіант) : навч. посіб. Харків : ХНАМГ, 2007. 408 с.

9. Мошенський С. З. Економічний аналіз : підруч. Житомир : ПП «Рута», 2007. 704 с.

10. Нестеренко Ж. К., Череп А.В. Економічний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 122 с.

Тема 7. Аналіз фінансової стійкості підприємства
Семінар 7 «Аналіз фінансової стійкості підприємства»
Семінар з вирішенням практичних завдань

Методи контролю: усне та письмове опитування, тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, розв'язок практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Аналіз фінансової рівноваги між активами і пасивами. Оцінювання фінансової стійкості підприємства за функціональною ознакою.

2. Оцінювання фінансової стійкості підприємства за співвідношенням фінансових і не фінансових активів.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Частина короткострокової заборгованості, яку можна погасити нині за рахунок коштів на рахунках, у короткострокових цінних паперах, а також за рахунок надходжень за розрахунками, характеризує коефіцієнт:

А) Швидкої ліквідності

В) Абсолютної ліквідності

С) Покриття

Д) Маневреності функціонуючого капіталу

Е) Забезпеченості власними коштами

2. Здатність підприємства функціонувати і розвиватися, зберігати рівновагу своїх активів і пасивів у мінливому внутрішньому і зовнішньому середовищі, що гарантує його платоспроможність та інвестиційну привабливість у довгостроковій перспективі в межах допустимого рівня ризику називається:

А) Фінансовою стійкістю підприємства

- B) Діловою активністю підприємства
- C) Ліквідністю підприємства
- D) Платоспроможністю підприємства
- E) Усі відповідні вірні

3. Мінімальний обсяг продажів, нижче якого підприємства попадає у зону збитків, показує:

- A) Точка беззбитковості
- B) Рівень фінансового левєриджу
- C) Ефект фінансового важеля
- D) Операційний левєридж
- E) Запас фінансової стійкості

4. Коефіцієнт фінансової незалежності визначається відношенням:

- A) Власного капіталу до активів
- B) Залученого капіталу до активів
- C) Власного капіталу до залученого капіталу
- D) Активів до власного капіталу
- E) Залученого капіталу до власного капіталу

5. Коефіцієнт фінансової залежності визначається відношенням:

- A) Активів до власного капіталу
- B) Залученого капіталу до активів
- C) Власного капіталу до активів
- D) Власного капіталу до залученого капіталу
- E) Залученого капіталу до власного капіталу

6. Коефіцієнт концентрації позикового капіталу визначається відношенням:

- A) Залученого капіталу до активів
- B) Власного капіталу до активів
- C) Власного капіталу до залученого капіталу
- D) Активів до власного капіталу
- E) Залученого капіталу до власного капіталу

7. Коефіцієнт покриття боргів власним капіталом (коефіцієнт платоспроможності) визначається відношенням:

- A) Власного капіталу до залученого капіталу
- B) Залученого капіталу до активів
- C) Власного капіталу до активів
- D) Активів до власного капіталу
- E) Залученого капіталу до власного капіталу

8. Коефіцієнт фінансового левєриджу визначається відношенням:

- A) Залученого капіталу до власного капіталу

- В) Залученого капіталу до активів
- С) Власного капіталу до активі
- Д) Власного капіталу до залученого капіталу
- Е) Активів до власного капіталу

9. Відсоток збільшення суми власного капіталу за рахунок залучення позикових засобів в оборот підприємства показує:

- А) Ефект фінансового важеля
- В) Фінансовий леверидж
- С) Операційний леверидж
- Д) Точка беззбитковості
- Е) Запас фінансової стійкості

10. Перевищення темпів приросту чистого прибутку над темпами приросту прибутку до виплати процентів і податків показує:

- А) Рівень фінансового левериджу
- В) Ефект фінансового важеля
- С) Операційний леверидж
- Д) Точка беззбитковості
- Е) Запас фінансової стійкості

Список рекомендованої літератури

1. Волошина С.В. Економічний аналіз : навч. - метод. посіб. для самост. вивч. дисц. Кривий Ріг : КЕІ КНУ, 2015. 234 с.
2. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 256 с.
3. Гудзевич О. І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Кондор, 2004. 180 с.
4. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : ПП Рута, 2003. 680 с.
5. Кіндрацька Г. І. Економічний аналіз : підруч. Київ : Знання, 2008. 487 с.
6. Косова Т. Д. Організація і методика економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 528 с.
7. Мних Є. В. Економічний аналіз : підруч. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 472 с.
8. Мочаліна З. М. Економічний аналіз (модульний варіант) : навч. посіб. Харків : ХНАМГ, 2007. 408 с.
9. Мошенський С. З. Економічний аналіз : підруч. Житомир : ПП «Рута», 2007. 704 с.
10. Нестеренко Ж. К., Череп А.В. Економічний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 122 с.

Тема 8. Аналіз ділової активності підприємства
Семінар 8 «Аналіз ділової активності підприємства»
Семінар з вирішенням практичних завдань

Методи контролю: усне та письмове опитування, тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, розв'язок практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Аналіз динаміки обсягу капіталу, інвестованого в діяльність підприємства.
2. Аналіз динаміки обсягу доходу (виручки) від реалізації продукції.
3. Основні показники аналізу ділової активності на основі оцінки оборотності окремих складових активів підприємства.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Ступінь чутливості операційного прибутку до зміни обсягів продажів показує:

- A) Операційний леверидж
- B) Рівень фінансового левериджу
- C) Ефект фінансового важеля
- D) Точка беззбитковості
- E) Запас фінансової стійкості

2. Сукупність дій підприємства, спрямованих на забезпеченості його розвитку, досягнення поставлених цілей, ефективне використання виробничого потенціалу, розширення ринків збуту, називається:

- A) Діловою активністю підприємства
- B) Фінансовою стійкістю підприємства
- C) Ліквідністю підприємства
- D) Платоспроможністю підприємства
- E) Усі відповідні вірні

3. До підвищення ділової активності підприємства призводить:

- A) Зниження витрат у виробництві
- B) Збільшення тривалості виробничого циклу
- C) Уповільнення розрахунків з дебіторами
- D) Уповільнення розрахунків з кредиторами
- E) Зниження прибутку

4. «Золоте правило економіки підприємства» базується на оптимальному співвідношенні темпів зростання:

- A) Доходу, прибутку та активів
- B) Доходу, прибутку та оборотних активів
- C) Прибутку, активів і дебіторської заборгованості
- D) Доходу, дебіторської і кредиторської заборгованостей
- E) Витрат, доходів і запасів

5. Коефіцієнт стійкості економічного зростання характеризує:

- A) Усі відповіді вірні
- B) Лише ділову активність підприємства
- C) Лише можливості підприємства щодо розширення основної діяльності за рахунок внутрішніх джерел фінансування
- D) Лише політику формування власних фінансових ресурсів
- E) Лише можливості забезпечення самофінансування підприємства

6. Швидкість обороту активів характеризує:

- A) Кількість оборотів, які здійснюються протягом аналізованого періоду активи підприємства
- B) Середній термін повернення на підприємство коштів, вкладених в господарську діяльність підприємства
- C) Середній термін погашення заборгованості підприємства
- D) Розмір активів підприємства, який припадає на гривню чистого доходу
- E) Розмір оборотних активів підприємства, який припадає на гривню валового доходу

7. Тривалість обороту активів показує:

- A) Середній термін повернення на підприємство коштів, вкладених в господарську діяльність підприємства
- B) Кількість оборотів, які здійснюються протягом аналізованого періоду активи підприємства
- C) Середній термін погашення дебіторської заборгованості підприємства
- D) Розмір активів підприємства, який припадає на гривню чистого доходу
- E) Час на покриття боргових зобов'язань

8. Коефіцієнт оборотності оборотних активів розраховується відношенням:

- A) Чистого доходу до оборотних активів
- B) Прибутку до оборотних активів
- C) Майна до оборотних активів
- D) Оборотних активів до чистого доходу
- E) Активів до власного капіталу

9. Коефіцієнт оборотності основних засобів розраховується відношенням:

- A) Чистого доходу до основних засобів
- B) Прибутку до основних засобів
- C) Активів до власного капіталу

- D) Майна до основних засобів
- E) Основних засобів до чистого доходу

10. Коефіцієнт оборотності власного капіталу розраховується відношенням:

- A) Чистого доходу до середнього розміру власного капіталу
- B) Прибутку до власного капіталу на кінець року
- C) Майна до власного капіталу на початок року
- D) Власного капіталу до чистого доходу
- E) Активів до власного капіталу

Список рекомендованої літератури

1. Волошина С.В. Економічний аналіз : навч. - метод. посіб. для самост. вивч. дисц. Кривий Ріг : КЕІ КНУ, 2015. 234 с.
2. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 256 с.
3. Гудзевич О. І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Кондор, 2004. 180 с.
4. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : ПП Рута, 2003. 680 с.
5. Кіндрацька Г. І. Економічний аналіз : підруч. Київ : Знання, 2008. 487 с.
6. Косова Т. Д. Організація і методика економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 528 с.
7. Мних Є. В. Економічний аналіз : підруч. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 472 с.
8. Мочаліна З. М. Економічний аналіз (модульний варіант) : навч. посіб. Харків : ХНАМГ, 2007. 408 с.
9. Мошенський С. З. Економічний аналіз : підруч. Житомир : ПП «Рута», 2007. 704 с.
10. Нестеренко Ж. К., Череп А.В. Економічний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 122 с.

Тема 9. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства
Семінар 9 «Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства»
Семінар з вирішенням практичних завдань

Методи контролю: усне та письмове опитування, тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, розв'язок практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Аналіз прибутків (збитків) підприємства.
2. Аналіз рентабельності діяльності підприємства.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. При зменшенні тривалості обороту оборотних активів відбувається:

- A) Вивільнення оборотних активів
- B) Залучення в оборот додаткових коштів
- C) Скорочення обсягу виробництва
- D) Скорочення обсягу реалізації
- E) Збільшення активів

2. Сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ним витрати, називається:

- A) Прибутком
- B) Рентабельністю
- C) Доходом
- D) Збитками
- E) Витратами

3. Вивчення рівня і структури витрат у звітному періоді, порівняння рівня та структури витрат у звітному і попередньому (базовому) періодах, оцінка зміни структури витрат і виявлення її причин відноситься до основних завдань аналізу:

- A) Витрат підприємства
- B) Доходів підприємства
- C) Прибутку підприємства
- D) Рентабельності підприємства
- E) Фінансової стійкості підприємства

4. Сума перевищення витрат над сумою доходів, для яких здійснені ці витрати, називається:

- A) Збитками
- B) Рентабельністю
- C) Доходом
- D) Прибутком
- E) Витратами

5. Напрямками аналізу фінансових результатів підприємства є:

- A) Усі відповіді вірні
- B) Аналіз рівня і динаміки фінансових результатів
- C) Аналіз доходів і витрат
- D) Аналіз прибутків (збитків)

Е) Аналіз рентабельності діяльності підприємства

6. Різниця між доходом (виручкою) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і податком на додану вартість, акцизним збором, іншими зборами, знижками, вирахуваннями становить:

- А) Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)
- В) Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)
- С) Чистий прибуток
- Д) Фінансовий результат від операційної діяльності
- Е) Фінансовий результат від звичайної діяльності

7. Додаванням до фінансового результату від звичайної діяльності надзвичайних доходів з наступним вирахуванням надзвичайних витрат і податку з надзвичайного прибутку визначається:

- А) Чистий прибуток
- В) Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)
- С) Фінансовий результат від операційної діяльності
- Д) Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)
- Е) Фінансовий результат від звичайної діяльності

8. Сума фінансових результатів від операційної та іншої звичайної діяльності становить:

- А) Фінансовий результат від звичайної діяльності
- В) Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)
- С) Чистий прибуток
- Д) Фінансовий результат від операційної діяльності
- Е) Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)

9. Аналіз прибутку від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) проводиться у розрізі наступних факторів:

- А) Обсяг реалізації продукції, ціна реалізації продукції, собівартість продукції, структура реалізованої продукції
- В) Собівартість реалізованої продукції, адміністративні витрати, витрати на збут, інші витрати
- С) Дохід від реалізації продукції, ринкова частка, ставка податку на прибуток
- Д) Рентабельність основної діяльності, оборотність активів
- Е) Валовий прибуток, витрати на збут, інші фінансові доходи, чистий прибуток

10. Аналіз рентабельності сукупних активів проводиться у розрізі наступних факторів:

- А) Рентабельність основної діяльності, оборотність активів
- В) Собівартість реалізованої продукції, адміністративні витрати, витрати на збут, інші витрати

- С) Обсяг реалізації продукції, ціна реалізації продукції, собівартість продукції, структура реалізованої продукції
- Д) Дохід від реалізації продукції, ринкова частка, ставка податку на прибуток
- Е) Валовий прибуток, витрати на збут, інші фінансові доходи, чистий прибуток

Список рекомендованої літератури

1. Волошина С.В. Економічний аналіз : навч. - метод. посіб. для самост. вивч. дисц. Кривий Ріг : КЕІ КНУ, 2015. 234 с.
2. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 256 с.
3. Гудзевич О. І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Кондор, 2004. 180 с.
4. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : ПП Рута, 2003. 680 с.
5. Кіндрацька Г. І. Економічний аналіз : підруч. Київ : Знання, 2008. 487 с.
6. Косова Т. Д. Організація і методика економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 528 с.
7. Мних Є. В. Економічний аналіз : підруч. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 472 с.
8. Мочаліна З. М. Економічний аналіз (модульний варіант) : навч. посіб. Харків : ХНАМГ, 2007. 408 с.
9. Мошенський С. З. Економічний аналіз : підруч. Житомир : ПП «Рута», 2007. 704 с.
10. Нестеренко Ж. К., Череп А.В. Економічний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 122 с.

Тема 10. Діагностика ймовірності банкрутства підприємства **Семінар 10 «Діагностика ймовірності банкрутства підприємства»** **Семінар з вирішенням практичних завдань**

Методи контролю: усне та письмове опитування, тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, розв'язок практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Модель Альтмана та Терещенко.
 2. Модель Ліса, Тішоу, Спрінгейта.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Аналіз розподілу чистого прибутку полягає у динамічному дослідженні:

- A) Пропорцій його розподілу та впливових факторів
- B) Податків з прибутку
- C) Доходів і витрат
- D) Співвідношення прибутку і капіталу
- E) Співвідношенні прибутку і витрат

2. Визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність за допомогою процедур санації та мирової угоди і погасити встановлені у визначеному законом порядку грошові вимоги кредиторів не інакше як через застосування ліквідаційної процедури називається:

- A) Банкрутством
- B) Спадом в економічному розвитку
- C) Уповільненням економічного розвитку
- D) Ліквідацією підприємства
- E) Санацією підприємства

3. До комплексу заходів з реструктуризації підприємства відносять реструктуризацію:

- A) Усі відповіді вірні
- B) Системи управління підприємством
- C) Акціонерного капіталу для формування ефективного власника
- D) Майна підприємства для формування ефективної ринкової структури активів і збільшення їх прибутковості
- E) Зобов'язань підприємства для подолання кризи платежів

4. До ознак банкрутства не належить:

- A) Правильна відповідь відсутня
- B) Спад виробництва
- C) Погіршення партнерських відносин
- D) Незадовільна ліквідність балансу
- E) Збільшення розміру неліквідних активів

5. Повна нездатність підприємства відновити в майбутньому періоді у майбутньому періоді свою фінансову стійкість і платоспроможність через реальні втрати капіталу – це банкрутство:

- A) Реальне
- B) Технічне
- C) Приховане
- D) Фіктивне
- E) Навмисне

6. Банкрутство, яке виникає внаслідок зумисного оголошення своєї неплатоспроможності з метою отримання відстрочки погашення своїх зобов'язань або їх списання, називається:

- A) Фіктивним
- B) Технічним
- C) Реальним
- D) Прихованим
- E) Навмисним

7. Банкрутство, яке створює керівник чи власник спеціально в особистих інтересах або в інтересах інших осіб, називається:

- A) Навмисним
- B) Технічним
- C) Реальним
- D) Прихованим
- E) Фіктивним

8. Банкрутство, яке виникає внаслідок кризи в країні, політичної нестабільності, війни, стихійного лиха, банкрутства боржників, називається:

- A) Примусовим
- B) Технічним
- C) Реальним
- D) Прихованим
- E) Фіктивним

9. До зовнішніх причин банкрутства не відносять:

- A) Низьку частку високоліквідних активів в балансі підприємства
- B) Світову фінансову кризу
- C) Національну фінансову кризу
- D) Загострення світової конкуренції
- E) Зростання інфляції

10. Система заходів, що здійснюються під час провадження у справі про банкрутство з метою запобігання визнанню боржника банкрутом та його ліквідації, спрямована на оздоровлення фінансово-господарського становища боржника, а також задоволення в повному обсязі або частково вимог кредиторів шляхом реструктуризації підприємства, боргів і активів та/або зміни організаційно-правової та виробничої структури боржника називається:

- A) Санацією
- B) Реструктуризацією
- C) Реорганізацією
- D) Ліквідацією

Е) Приватизацією

Список рекомендованої літератури

1. Волошина С.В. Економічний аналіз : навч. - метод. посіб. для самот. вивч. дисц. Кривий Ріг : КЕІ КНУ, 2015. 234 с.
2. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 256 с.
3. Гудзевич О. І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Кондор, 2004. 180 с.
4. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : ПП Рута, 2003. 680 с.
5. Кіндрацька Г. І. Економічний аналіз : підруч. Київ : Знання, 2008. 487 с.
6. Косова Т. Д. Організація і методика економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 528 с.
7. Мних Є. В. Економічний аналіз : підруч. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 472 с.
8. Мочаліна З. М. Економічний аналіз (модульний варіант) : навч. посіб. Харків : ХНАМГ, 2007. 408 с.
9. Мошенський С. З. Економічний аналіз : підруч. Житомир : ПП «Рута», 2007. 704 с.
10. Нестеренко Ж. К., Череп А.В. Економічний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 122 с.

Тема 11. Загальне оцінювання і прогнозування фінансового стану підприємства

Семінар 11 «Загальне оцінювання і прогнозування фінансового стану підприємства»

Семінар з вирішенням практичних завдань

Методи контролю: усне та письмове опитування, тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, розв'язок практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Аналіз якості виробленої продукції
 2. Аналіз ритмічності роботи підприємства
 3. Аналіз факторів і резервів збільшення випуску і реалізації продукції
3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Здійснення організаційно-господарських, фінансово-економічних, правових, технічних заходів, спрямованих на реорганізацію підприємства, зокрема шляхом його поділу з переходом боргових зобов'язань до юридичної особи, що не підлягає санації, на зміну форми власності, управління, організаційно-правової форми, що сприятиме фінансовому оздоровленню підприємства, підвищенню ефективності виробництва, збільшенню обсягів випуску конкурентоспроможної продукції та повному або частковому задоволенню вимог кредиторів називається:

- A) Реструктуризацією
- B) Санацією
- C) Координацією
- D) Ліквідацією
- E) Приватизацією

2. Прогалини у фінансовому стані підприємства – це:

- A) Несприятливі зміни, які ведуть до зменшення фінансових ресурсів, погіршення їх структури, зниження ефективності їх використання, погіршення фінансових взаємовідносин
- B) Сприятливі зміни, які ведуть до збільшення фінансових ресурсів, поліпшення їх структури, підвищення ефективності їх використання, поліпшення фінансових взаємовідносин
- C) Будь-які зміни, які ведуть до збільшення фінансових ресурсів, погіршення їх структури, зниження ефективності їх використання, поліпшення фінансових взаємовідносин
- D) Будь-які зміни, які ведуть до зменшення фінансових ресурсів, поліпшення їх структури, зниження ефективності їх використання, поліпшення фінансових взаємовідносин
- E) Правильна відповідь відсутня

3. До системи методів прогнозування фінансового стану підприємства відносять:

- A) Усі відповіді вірні
- B) Метод екстраполяції
- C) Метод тривалості обороту
- D) Метод бюджетування
- E) Метод складання прогнозного звіту про прибутки і збитки і прогнозного балансу

4. Прогалини у фінансовому стані підприємства визначаються шляхом оцінки:

- A) Усі відповіді вірні
- B) Лише динаміки фактичних показників аналізованого підприємства
- C) Лише відповідності фактичних значень аналізованого підприємства нормативам (оптимальним значенням)

- D) Лише відхилень фактичних значень аналізованого підприємства від значень конкурентів
- E) Лише відхилень фактичних значень аналізованого підприємства від середньогалузевих значень

5. Аналіз прогалин у фінансовому стану підприємства полягає у:

- A) Усі відповіді вірні
- B) Визначенні їх розміру
- C) Визначенні систематичності їх існування
- D) Встановленні причин їх утворення
- E) Визначенні наслідків існування прогалин

6. До показників джерел формування майна підприємства відносять:

- A) Коефіцієнт автономії
- B) Частку необоротних активів
- C) Частку оборотних активів
- D) Коефіцієнт покриття
- E) Рентабельність сукупних активів

7. До показників структури майна підприємства відносять:

- A) Частку необоротних активів
- B) Частку кредиторської заборгованості
- C) Коефіцієнт автономії
- D) Коефіцієнт покриття
- E) Рентабельність сукупних активів

8. До показників стану майна та ефективності його використання відносять:

- A) Коефіцієнт зносу основних засобів
- B) Частку кредиторської заборгованості
- C) Коефіцієнт автономії
- D) Коефіцієнт покриття
- E) Частку дебіторської заборгованості

9. До показників прибутку і рентабельності не відносять:

- A) Тривалість обороту сукупних активів
- B) Рентабельність сукупних активів
- C) Рентабельність продукції
- D) Рентабельність власного капіталу
- E) Фінансовий результат від операційної діяльності

10. До показників співвідношення між активами і джерелами їх формування відносять:

- A) Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними активами
- B) Частку кредиторської заборгованості

- C) Коефіцієнт автономії
- D) Коефіцієнт покриття
- E) Рентабельність сукупних активів

Список рекомендованої літератури

1. Волошина С.В. Економічний аналіз : навч. - метод. посіб. для самот. вивч. дисц. Кривий Ріг : КЕІ КНУ, 2015. 234 с.
2. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 256 с.
3. Гудзевич О. І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Кондор, 2004. 180 с.
4. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : ПП Рута, 2003. 680 с.
5. Кіндрацька Г. І. Економічний аналіз : підруч. Київ : Знання, 2008. 487 с.
6. Косова Т. Д. Організація і методика економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 528 с.
7. Мних Є. В. Економічний аналіз : підруч. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 472 с.
8. Мочаліна З. М. Економічний аналіз (модульний варіант) : навч. посіб. Харків : ХНАМГ, 2007. 408 с.
9. Мошенський С. З. Економічний аналіз : підруч. Житомир : ПП «Рута», 2007. 704 с.
10. Нестеренко Ж. К., Череп А.В. Економічний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 122 с.

Тема 12. Аналіз виробництва і реалізації продукції

Семінар 12 «Аналіз виробництва і реалізації продукції»

Семінар з вирішенням практичних завдань

Методи контролю: усне та письмове опитування, тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, розв'язок практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Аналіз якості виробленої продукції.
 2. Аналіз ритмічності роботи підприємства.
 3. Аналіз факторів і резервів збільшення випуску і реалізації продукції.
3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. До показників ризиків не відносять:

- A) Коефіцієнт покриття
- B) Коефіцієнт фінансового левериджу
- C) Коефіцієнт операційного левериджу
- D) Запас фінансової стійкості
- E) Точку беззбитковості

2. До об'єктів аналізу виробництва і реалізації продукції не відносять:

- A) Забезпеченість персоналом
- B) Обсяги виробництва і реалізації продукції загалом і за асортиментом
- C) Структура виробництва і реалізації продукції
- D) Якість продукції
- E) Ритмічність виробництва і реалізації продукції

3. Прямими показниками ритмічності виробництва є:

- A) Коефіцієнт ритмічності
- B) Коефіцієнт сортності
- C) Частка браку
- D) Втрати від браку
- E) Коефіцієнт додержання планової структури

4. До основних завдань аналізу виробництва і реалізації продукції не відносять:

- A) Розробку управлінських рішень по використанню виявлених резервів підвищення продуктивності праці
- B) Перевірку напруженості планових завдань з виробництва
- C) Оцінку виконання плану за обсягами, асортиментом і структурою продукції
- D) Оцінку динаміки виробництва та реалізації продукції;
- E) Факторну оцінку зміни товарної і реалізованої продукції

5. Аналіз динаміки обсягу виробництва і реалізації продукції проводиться за показниками:

- A) Базисні і ланцюгові темпи зростання і приросту обсягів виробництва і реалізації продукції
- B) Базисні темпи зростання і приросту майна
- C) Ланцюгові темпи зростання і приросту активів
- D) Середньорічні темпи зростання (приросту) персоналу
- E) Виконання плану виробництва і реалізації продукції

6. Оцінка виконання плану виробництва і реалізації продукції проводиться шляхом:

- A) Ділення фактичних значень показників на планові значення одного періоду з помноженням на 100

- В) Ділення планових значень показників на фактичні значення різних періодів
- С) Ділення планових значень показників на фактичні значення одного періоду
- Д) Множення планових значень показників на фактичні значення різних періодів
- Е) Посереднення планових значень показників за декілька періодів

7. Відношення планового випуску продукції до планової середньорічної потужності підприємства – це:

- А) Коефіцієнт напруженості планового завдання
- В) Коефіцієнт використання обладнання
- С) Фондовіддача
- Д) Коефіцієнт змінності
- Е) Коефіцієнт виконання планового завдання

8. Відсоток виконання договірних зобов'язань може бути:

- А) Менше і дорівнювати 100%
- В) Більше або дорівнювати 100%
- С) Більше 100%
- Д) Менше 0%
- Е) Обмежень не існує

9. Спосіб, при якому серед фактичного і планового значень обирається менша величина, називається:

- А) Методом заліку
- В) Способом ланцюгових підстановок
- С) Способом абсолютних різниць
- Д) Способом відносних різниць
- Е) Прийомом елімінування

10. Виконання плану з асортименту продукції проводиться шляхом:

- А) Діленням величини, яка зараховується у виконання плану з асортименту, на планове значення
- В) Ділення планових значень показників на фактичні значення різних періодів
- С) Ділення планових значень показників на фактичні значення одного періоду
- Д) Ділення фактичних значень показників на планові значення одного періоду з помноженням на 100
- Е) Множення планових значень показників на фактичні значення різних періодів

Список рекомендованої літератури

1. Волошина С.В. Економічний аналіз : навч. - метод. посіб. для самот.

вивч. дисц. Кривий Ріг : КЕІ КНУ, 2015. 234 с.

2. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 256 с.

3. Гудзевич О. І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Кондор, 2004. 180 с.

4. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : ПП Рута, 2003. 680 с.

5. Кіндрацька Г. І. Економічний аналіз : підруч. Київ : Знання, 2008. 487 с.

6. Косова Т. Д. Організація і методика економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 528 с.

7. Мних Є. В. Економічний аналіз : підруч. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 472 с.

8. Мочаліна З. М. Економічний аналіз (модульний варіант) : навч. посіб. Харків : ХНАМГ, 2007. 408 с.

9. Мошенський С. З. Економічний аналіз : підруч. Житомир : ПП «Рута», 2007. 704 с.

10. Нестеренко Ж. К., Череп А.В. Економічний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 122 с.

Тема 13. Аналіз використання персоналу підприємства
Семінар 13 «Аналіз використання персоналу підприємства»
Семінар з вирішенням практичних завдань

Методи контролю: усне та письмове опитування, тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, розв'язок практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Аналіз оплати праці.

2. КПП – як сучасний показник оцінки ефективності праці.

3. Методика формування КПП для працівників та для управлінського персоналу.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. При оцінці впливу якості продукції на зміну товарної продукції враховуються показники:

А) Ціни на продукцію різної якості, обсяг випуску продукції підвищеної якості

В) Ціни на продукцію, вартість основних засобів, фондівдача

- C) Ціни на матеріали, розмір матеріальних витрат, матеріаловіддача
- D) Чисельність працівників, виробіток, середня заробітна плата
- E) Ритмічність виробництва, ціни на продукцію, залишки нереалізованої продукції

2. До основних завдань аналізу забезпеченості підприємства персоналом не відносять:

- A) Розробку управлінських рішень по використанню виявлених резервів підвищення продуктивності праці
- B) Вивчення та оцінювання забезпеченості підприємства і його структурних підрозділів персоналом
- C) Вивчення та оцінювання забезпеченості підприємства персоналом за категоріями і професіями
- D) Вивчення та оцінка якісного складу та змін у структурі персоналу
- E) Визначення і вивчення показників та причин плінності кадрів

3. Темпи зростання середньої заробітної плати повинні:

- A) Відставати від темпів підвищення продуктивності праці
- B) Випереджати темпи підвищення продуктивності праці
- C) Дорівнювати темпам підвищення продуктивності праці
- D) Випереджати темпи зниження собівартості продукції
- E) Відставати від темпів зростання чисельності персоналу

4. Забезпеченість підприємства персоналом визначають по-рівнянням:

- A) Фактичної чисельності працівників за категоріями і професіями з плановими потребами
- B) Планової потреби в працівниках з їх наявністю на підприємстві
- C) Числа звільнених і прийнятих працівників
- D) Числа прийнятих і звільнених працівників
- E) Числа звільнених працівників за власним бажанням і середньооблікової чисельності

5. Якісний склад персоналу характеризується:

- A) Усі відповіді вірні
- B) Загальноосвітнім рівнем
- C) Професійно-кваліфікаційним рівнем
- D) Статеві-віковою структурою
- E) Внутрішньовиробничою структурою

6. Коефіцієнт обороту з прийому являє собою:

- A) Відношення числа прийнятих на роботу до середньооблікової чисельності персоналу
- B) Різницю між числом прийнятих на роботу і звільнених з підприємства
- C) Відношення числа прийнятих на роботу і звільнених з підприємства

- D) Відношення числа прийнятих і звільнених до середньооблікової чисельності персоналу
- E) Відношення числа звільнених за власним бажанням, за порушення трудової дисципліни, з причин службової невідповідності до середньооблікової чисельності персоналу

7. Коефіцієнт плинності кадрів являє собою:

- A) Відношення числа звільнених за власним бажанням, за порушення трудової дисципліни, з причин службової невідповідності до середньооблікової чисельності персоналу
- B) Різницю між числом прийнятих на роботу і звільнених з підприємства
- C) Відношення числа прийнятих на роботу і звільнених з підприємства
- D) Відношення числа прийнятих на роботу до середньооблікової чисельності персоналу
- E) Відношення числа прийнятих і звільнених до середньооблікової чисельності персоналу

8. Коефіцієнт загального обороту являє собою:

- A) Відношення числа прийнятих і звільнених до середньооблікової чисельності персоналу
- B) Різницю між числом прийнятих на роботу і звільнених з підприємства
- C) Відношення числа прийнятих на роботу і звільнених з підприємства
- D) Відношення числа прийнятих на роботу до середньооблікової чисельності персоналу
- E) Відношення числа звільнених за власним бажанням, за порушення трудової дисципліни, з причин службової невідповідності до середньооблікової чисельності персоналу

9. Фонд робочого часу робітників залежить від:

- A) Чисельності робітників, кількості днів, які відпрацював один робітник у середньому за рік і середньої тривалості робочого дня
- B) Чисельності усього персоналу, середньої заробітної плати, тривалості робочого дня
- C) Чисельності управлінського персоналу, кількості робочих днів у році і середньої тривалості робочого дня
- D) Чисельності допоміжних робітників, тривалості робочого періоду, середньої заробітної плати
- E) Кількості технологічного устаткування, фондівіддачі, матеріаломісткості

10. Абсолютне відхилення фонду оплати праці (ФОП) визначають як:

- A) Різницю між фактичним ФОП і базовим (плановим) його розміром
- B) Різницю середньої заробітної плати на підприємстві
- C) Відношення фактичного ФОП до базового (планового) його розміру
- D) Відношення планового ФОП до фактичного його розміру
- E) Добуток планової чисельності персоналу і фактичної заробітної плати

Список рекомендованої літератури

1. Волошина С.В. Економічний аналіз : навч. - метод. посіб. для самот. вивч. дисц. Кривий Ріг : КЕІ КНУ, 2015. 234 с.
2. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 256 с.
3. Гудзевич О. І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Кондор, 2004. 180 с.
4. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : ПП Рута, 2003. 680 с.
5. Кіндрацька Г. І. Економічний аналіз : підруч. Київ : Знання, 2008. 487 с.
6. Косова Т. Д. Організація і методика економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 528 с.
7. Мних С. В. Економічний аналіз : підруч. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 472 с.
8. Мочаліна З. М. Економічний аналіз (модульний варіант) : навч. посіб. Харків : ХНАМГ, 2007. 408 с.
9. Мошенський С. З. Економічний аналіз : підруч. Житомир : ПП «Рута», 2007. 704 с.
10. Нестеренко Ж. К., Череп А.В. Економічний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 122 с.

Тема 14. Аналіз використання основних засобів підприємства **Семінар 14 «Аналіз використання основних засобів підприємства»** **Семінар з вирішенням практичних завдань**

Методи контролю: усне та письмове опитування, тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, розв'язок практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Резерви збільшення випуску продукції, фондівдачі .
 2. Резерви збільшення рентабельності основних засобів.
 3. Аналіз та прогнозування структури основних засобів.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Середньомісячна заробітна плата одного працівника визначається:

А) Діленням ФОП на чисельність персоналу і на кількість місяців у відповідному періоді

- В) Діленням ФОП на чисельність персоналу
- С) Як добуток планової чисельності персоналу і фактичної заробітної плати
- Д) Як сума фондів основної і додаткової заробітної плати
- Е) Діленням фонду основної заробітної плати на чисельність персоналу

2. Забезпеченість підприємства основними засобами визначають по-рівнянням:

- А) Фактичної наявності їх окремих об'єктів до планової потреби, необхідної для виконання плану випуску продукції;
- В) Планової потреби в ОЗ з їх наявністю на підприємстві
- С) Розміру виведених і введених ОЗ
- Д) Розміру введених і виведених ОЗ
- Е) Нарахованого зносу і первісної вартості ОЗ

3. Прогресивною вважають таку структуру ОЗ, коли у яких складі переважають:

- А) Об'єкти, що входять до активної частини ОЗ
- В) Транспортні засоби
- С) Машини та інструменти
- Д) Будівлі і споруди
- Е) Перевальні пристрої

4. Відношення середньорічної вартості ОЗВ до середньооблікової чисельності робітників у найбільшу зміну називається:

- А) Фондоозброєністю праці
- В) Фондовіддачею
- С) Технічною озброєністю праці
- Д) Фондомісткістю
- Е) Рентабельністю основних засобів

5. До узагальнюючих показників оцінки ефективності використання основних засобів не відносять:

- А) Середній змінний випуск продукції на одиницю обладнання
- В) Фондовіддачу
- С) Рентабельність основних засобів
- Д) Фондомісткість
- Е) Відносну економію ОЗ

6. Загальну фондівддачу ОЗ визначають:

- А) Відношенням вартості виробленої продукції до середньорічної вартості ОЗВ
- В) Відношенням початкової вартості ОЗ до вартості виробленої продукції
- С) Відношенням кінцевої вартості ОЗ до вартості реалізованої продукції
- Д) Відношенням первісної вартості ОЗ до вартості виробленої продукції
- Е) За обсягом реалізованої продукції

7. Детермінована модель для оцінки зміни фондівдачі ОЗ включає наступні фактори:

- A) Частка активної частини ОЗ, частка машин та обладнання в активній частині ОЗ, фондівдача машин та обладнання
- B) Розмір ОЗ, частка машин та обладнання в активній частині ОЗ
- C) Чисельність працівників, фондоозброєність праці
- D) Розмір виробничої площі, кількість обладнання, фондівдача
- E) Робочий час обладнання, кількість обладнання, фондомісткість

8. Відношення річного випуску продукції до середньорічної виробничої потужності – це:

- A) Коефіцієнт використання середньорічної потужності
- B) Коефіцієнт освоєння проектної потужності
- C) Коефіцієнт інтенсивного завантаження потужності
- D) Коефіцієнт екстенсивного завантаження потужності
- E) Коефіцієнт інтегрального завантаження потужності

9. Відношення фактичного фонду робочого часу одиниці обладнання до його планового розміру – це:

- A) Коефіцієнт екстенсивного завантаження обладнання
- B) Коефіцієнт використання середньорічної потужності
- C) Коефіцієнт інтенсивного завантаження обладнання
- D) Коефіцієнт інтегрального завантаження обладнання
- E) Коефіцієнт змінності

10. Відношення фактичного середньогодинного виробітку обладнання до його планового розміру – це:

- A) Коефіцієнт інтенсивного завантаження обладнання
- B) Коефіцієнт використання середньорічної потужності
- C) Коефіцієнт екстенсивного завантаження обладнання
- D) Коефіцієнт інтегрального завантаження обладнання
- E) Коефіцієнт змінності

Список рекомендованої літератури

1. Волошина С.В. Економічний аналіз : навч. - метод. посіб. для самост. вивч. дисц. Кривий Ріг : КЕІ КНУ, 2015. 234 с.
2. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 256 с.
3. Гудзевич О. І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Кондор, 2004. 180 с.
4. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : ПП Рута, 2003. 680 с.
5. Кіндрацька Г. І. Економічний аналіз : підруч. Київ : Знання, 2008.

487 с.

6. Косова Т. Д. Організація і методика економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 528 с.

7. Мних Є. В. Економічний аналіз : підруч. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 472 с.

8. Мочаліна З. М. Економічний аналіз (модульний варіант) : навч. посіб. Харків : ХНАМГ, 2007. 408 с.

9. Мошенський С. З. Економічний аналіз : підруч. Житомир : ПП «Рута», 2007. 704 с.

10. Нестеренко Ж. К., Череп А.В. Економічний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 122 с.

Тема 15. Аналіз використання матеріальних ресурсів підприємства
Семінар 15 «Аналіз використання матеріальних ресурсів підприємства»
Семінар з вирішенням практичних завдань

Методи контролю: усне та письмове опитування, тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, розв'язок практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Показники оцінки ефективності використання матеріальних ресурсів
2. Фактори впливу на загальну матеріаломісткість продукції
3. Методика розрахунку факторів впливу на зміну прибутку на гривню матеріальних витрат.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Добуток коефіцієнтів екстенсивного та інтенсивного завантаження обладнання - це:

- А) Коефіцієнт інтегрального завантаження обладнання
- В) Коефіцієнт використання середньорічної потужності
- С) Коефіцієнт інтенсивного завантаження обладнання
- Д) Коефіцієнт екстенсивного завантаження обладнання
- Е) Коефіцієнт змінності

2. Об'єктами аналізу матеріальних ресурсів є:

А) Сировина й матеріали; покупні напівфабрикати та комплектуючі; паливо та енергія; тара й тарні матеріали; будівельні матеріали; матеріали, передані в переробку; запасні частини; матеріали сільськогосподарського призначення; інші матеріали

- В) Сировина й матеріали; машини та обладнання; паливо та енергія; тара й тарні матеріали; будівельні матеріали; запасні частини; матеріали сільськогосподарського призначення; інші матеріали
- С) Будівлі і споруди; тара й тарні матеріали; будівельні матеріали; матеріали, передані в переробку; запасні частини; матеріали сільськогосподарського призначення; інші матеріали
- Д) Сировина й матеріали; інструменти тривалого використання; споруди і перевальні пристрої; запасні частини; матеріали сільськогосподарського призначення; інші матеріали
- Е) Земля; незавершене будівництво; запасні частини; матеріали сільськогосподарського призначення; інші матеріали

3. До узагальнюючих показників оцінки ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства не відносять:

- А) Норми витрачання окремих видів матеріальних ресурсів
- В) Матеріаломісткість
- С) Матеріаловіддачу
- Д) Частку матеріальних витрат у собівартості продукції
- Е) Коефіцієнт співвідношення темпів зростання обсягу виробництва і матеріальних витрат

4. Виконання договорів постачальниками визначається:

- А) Відношенням фактичних надходжень матеріалів від постачальників до їх розміру відповідно укладених договорів
- В) Відношенням планової потреби до фактичної наявності матеріалів
Будівельні матеріали; запасні частини; матеріали сільськогосподарського призначення; інші матеріали
- С) Сумою надходжень матеріалів від постачальників і від власних джерел
- Д) Різницею між загальною потребою в матеріалах і надходженнями від власних джерел
- Е) Різницею між загальною потребою в матеріалах і розміром їх поставок зі сторони

5. Комплексна оцінка виконання плану поставок за якістю матеріалів, що надходять на підприємство, полягає у:

- А) Усі відповіді правильні
- В) В оцінці їх відповідності стандартам
- С) В оцінці їх відповідності технічним умовам
- Д) В оцінці їх відповідності умовам договорів
- Е) У визначенні розміру штрафних санкцій

6. Дослідження середньодобового витрачання матеріалів, фактичного і нормативного їх запасу в днях забезпеченості, відхилення між ними здійснюється при аналізі:

- А) Стану складських запасів

- В) Ритмічності поставок матеріалів
- С) Поставок за якістю матеріалів
- Д) Динаміки поставок матеріалів
- Е) Виконання договорів поставок матеріалів

7. Відношення вартості виготовленої продукції до матеріальних витрат на її виробництво – це:

- А) Матеріаловіддача
- В) Матеріаломісткість
- С) Частка матеріальних витрат у собівартості продукції
- Д) Коефіцієнт співвідношення темпів зростання обсягу виробництва і матеріальних витрат
- Е) Коефіцієнт використання матеріалів

8. Відношення операційного прибутку до матеріальних витрат на виробництво продукції – це:

- А) Прибуток на гривню матеріальних витрат
- В) Матеріаломісткість
- С) Матеріаловіддача
- Д) Частка матеріальних витрат у собівартості продукції
- Е) Коефіцієнт використання матеріалів

9. До факторів зміни матеріаломісткості відносять:

- А) Обсяг виготовленої продукції, її структура, витрати матеріалів на одиницю продукції, ціни на продукцію і матеріальні ресурси
- В) Обсяг спожитих матеріальних ресурсів, ціни на продукцію і матеріальні ресурси
- С) Обсяг виготовленої продукції, її структура, ціни на матеріали, ставки заробітної плати
- Д) Частка матеріальних витрат у собівартості продукції, обсяги виробництва і реалізації продукції
- Е) Чисельність працівників, обсяги виробництва, ціни на продукції і матеріальні ресурси

10. Факторний наліз прибутку на гривню матеріальних витрат проводять за наступними факторами:

- А) Чистий дохід від реалізації продукції, рентабельність обороту, частка реалізованої продукції у товарній продукції
- В) Товарна продукція, операційний прибуток
- С) Реалізована продукція, чистий прибуток
- Д) Основні засоби, оборотні активи, чистий прибуток
- Е) Чисельність персоналу, сукупні активи, реалізована продукція

Список рекомендованої літератури

1. Волошина С.В. Економічний аналіз : навч. - метод. посіб. для самот.

вивч. дисц. Кривий Ріг : КЕІ КНУ, 2015. 234 с.

2. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 256 с.

3. Гудзевич О. І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Кондор, 2004. 180 с.

4. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : ПП Рута, 2003. 680 с.

5. Кіндрацька Г. І. Економічний аналіз : підруч. Київ : Знання, 2008. 487 с.

6. Косова Т. Д. Організація і методика економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 528 с.

7. Мних Є. В. Економічний аналіз : підруч. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 472 с.

8. Мочаліна З. М. Економічний аналіз (модульний варіант) : навч. посіб. Харків : ХНАМГ, 2007. 408 с.

9. Мошенський С. З. Економічний аналіз : підруч. Житомир : ПП «Рута», 2007. 704 с.

10. Нестеренко Ж. К., Череп А.В. Економічний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 122 с.

Тема 16. Аналіз собівартості продукції

Семінар 16 «Аналіз собівартості продукції»

Семінар з вирішенням практичних завдань

Методи контролю: усне та письмове опитування, тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді, розв'язок практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Аналіз прямих матеріальних витрат.
2. Аналіз прямих витрат на оплату праці.
3. Аналіз непрямих витрат.
4. Визначення резервів зниження собівартості продукції.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. До факторів зміни матеріаломісткості окремих видів продукції відносять:

А) Питомі витрати матеріалів, ціни на матеріали і продукцію

В) Загальний обсяг матеріальних ресурсів, ціни на продукцію і матеріальні ресурси

- С) Обсяг виготовленої продукції, її структура, ціни на матеріали, ставки заробітної плати
- Д) Частка матеріальних витрат у собівартості продукції, обсяги виробництва і реалізації продукції
- Е) Чисельність працівників, обсяги виробництва, ціни на продукції і матеріальні ресурси

2. До абсолютних показників оцінки загальної суми витрат підприємства не відносять:

- А) Рівень витратомісткості операційної діяльності
- В) Собівартість товарної продукції
- С) Собівартість реалізованої продукції
- Д) Витрати операційної (основної) діяльності або операційні витрати
- Е) Витрати звичайної діяльності

3. Сума прямих витрат на оплату праці на випуск окремих виробів залежить від наступних факторів:

- А) Обсяг виробництва продукції, трудомісткість виробу, рівень оплати праці за людино-годину
- В) Обсяг реалізації продукції, ставки заробітної плати
- С) Структура продукції, трудомісткість виробничої програми, ставки заробітної плати
- Д) Додаткова потреба в персоналі, плинність кадрів, ставки заробітної плати
- Е) Ціни на продукцію, рівень оплати праці за людино-годину, обсяг виробництва продукції

4. До відносних показників оцінки витрат підприємства відносять:

- А) Рівень витратомісткості операційної діяльності
- В) Собівартість товарної продукції
- С) Собівартість реалізованої продукції
- Д) Витрати операційної (основної) діяльності або операційні витрати
- Е) Витрати звичайної діяльності

5. Витрати на гривню товарної продукції – це відношення:

- А) Повної собівартості товарної продукції до товарної продукції в оптових цінах
- В) Собівартості реалізованої продукції до товарної продукції
- С) Операційних витрат до реалізованої продукції
- Д) Витрат на збут до реалізованої продукції
- Е) Товарної продукції в оптових цінах до повної собівартості товарної продукції

6. Загальну суму витрат підприємства аналізують за наступними факторами:

- A) Обсяг виробництва продукції, її структура, сума змінних і постійних витрат
- B) Обсяг реалізації продукції, сума змінних і постійних витрат
- C) Структура продукції, сума змінних і постійних витрат
- D) Обсяг виробництва продукції, сума матеріальних витрат і витрат на оплату праці
- E) Обсяг збуту продукції, її структура, основні та оборотні активи

7. Аналіз собівартості окремих видів продукції проводять на основі:

- A) Планових і звітних калькуляцій
- B) Планових і звітних кошторисів витрат на збут
- C) Планових кошторисів загальновиробничих витрат
- D) Звітних кошторисів адміністративних витрат
- E) Планових і звітних кошторисів витрат на виробництво

8. Оптимальні витрати підприємства визначають:

- A) Сумою мінімальних витрат, вибраних на основі постатейного порівняння фактичних і планових витрат підприємств-конкурентів
- B) Сумою мінімальних витрат, вибраних шляхом порівняння планового і фактичного рівня витрат аналізованого підприємства
- C) Сумою середніх витрат, вибраних шляхом порівняння витрат підприємств-конкурентів
- D) Сумою максимальних витрат, вибраних шляхом порівняння планового і фактичного рівня витрат аналізованого підприємства
- E) Сумою середніх витрат, вибраних шляхом порівняння планового і фактичного рівня витрат аналізованого підприємства

9. Коефіцієнт оптимальності фактичних витрат на рівні 1 означає, що:

- A) Витрати підприємства є мінімально можливими
- B) У підприємства є можливості до зниження витрат
- C) У підприємства є можливості до підвищення витрат
- D) Витрати підприємства є максимально можливими
- E) Витрати підприємства дорівнюють середньо ринковим

10. Прямі матеріальні витрати аналізують за наступними факторами зміни їх розміру:

- A) Обсяг виробництва продукції, її структура, питоме витрачання матеріалів на одиницю продукції, ціни на матеріали
- B) Обсяг реалізації продукції, ціни на продукцію і на матеріали
- C) Структура продукції, питоме витрачання матеріалів на одиницю продукції, ціни на матеріали
- D) Обсяг поставок матеріалів, питоме витрачання матеріалів на одиницю продукції, ціни на матеріали
- E) Ціни на матеріали, ціни на продукцію, графіки поставок матеріалів

Список рекомендованої літератури

1. Волошина С.В. Економічний аналіз : навч. - метод. посіб. для самот. вивч. дисц. Кривий Ріг : КЕІ КНУ, 2015. 234 с.
2. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 256 с.
3. Гудзевич О. І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Кондор, 2004. 180 с.
4. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : ПП Рута, 2003. 680 с.
5. Кіндрацька Г. І. Економічний аналіз : підруч. Київ : Знання, 2008. 487 с.
6. Косова Т. Д. Організація і методика економічного аналізу : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 528 с.
7. Мних Є. В. Економічний аналіз : підруч. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 472 с.
8. Мочаліна З. М. Економічний аналіз (модульний варіант) : навч. посіб. Харків : ХНАМГ, 2007. 408 с.
9. Мошенський С. З. Економічний аналіз : підруч. Житомир : ПП «Рута», 2007. 704 с.
10. Нестеренко Ж. К., Череп А.В. Економічний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 122 с.

ДОДАТКИ

Приклад графіків та висновків до задачі 2 (за даними ПАТ «Київстар» 2016-2020рр.)

Висновок відповідно до відхилення у тис.грн: первісна вартість основних засобів з 2017 до 2019 року зростала великими темпами, але у 2020 році відбулось невелике зменшення. Знос основних засобів збільшується з кожним роком.

Виробничі запаси зросли тільки у 2018 році, у всі інші роки цей показник зменшувався. Товари у 2018 році порівняно з 2017 роком значно зменшились, у 2019 році відбулось збільшення, але у 2020 році показник знову сильно зменшився. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги з кожним роком зменшується. Дебіторська заборгованість за виданими авансами в цілому за весь досліджуваний період зменшилась на 2501 тис.грн.

Дебіторська заборгованість з бюджетом почала зростати з 2018 року та зростала протягом всього періоду. Дебіторська заборгованість з нарахованих доходів збільшилась лише у 2017 році, а починаючи з 2018 року постійно зменшується. Грошові кошти та їх еквіваленти у 2017 році зросли, але у 2018 та 2019 роках відбулось значне зменшення, проте у 2020 році показник значно виріс.

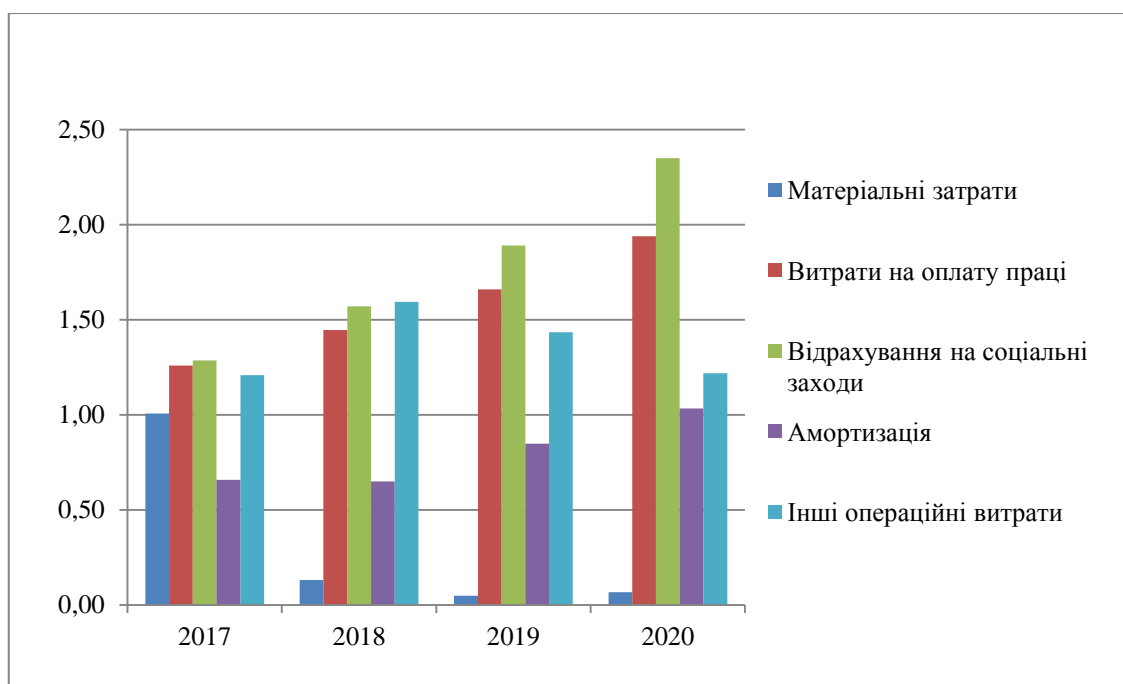

Рис. А.1. Темпи росту, базисні, %

Витрати майбутніх періодів в цілому за весь досліджуваний період збільшились на 30209 тис.грн. Чистий дохід від реалізації продукції постійно збільшувався протягом всього досліджуваного періоду.

Собівартість реалізованої продукції у 2017 році зменшилась, але з 2018 року почала поступово зростати.

Чистий прибуток з кожним роком зростає. Матеріальні затрати з 2017 року зменшувались, але у 2020 році зросли. Витрати на оплату праці та відрахування на соціальні заходи з кожним роком збільшуються. Амортизація у 2017 році порівняно з 2016 роком зменшилась, але починаючи з 2018 року постійно збільшувалась. Інші операційні витрати у 2017 та 2018 роках збільшувались, але у 2019 та 2020 роках зменшились.

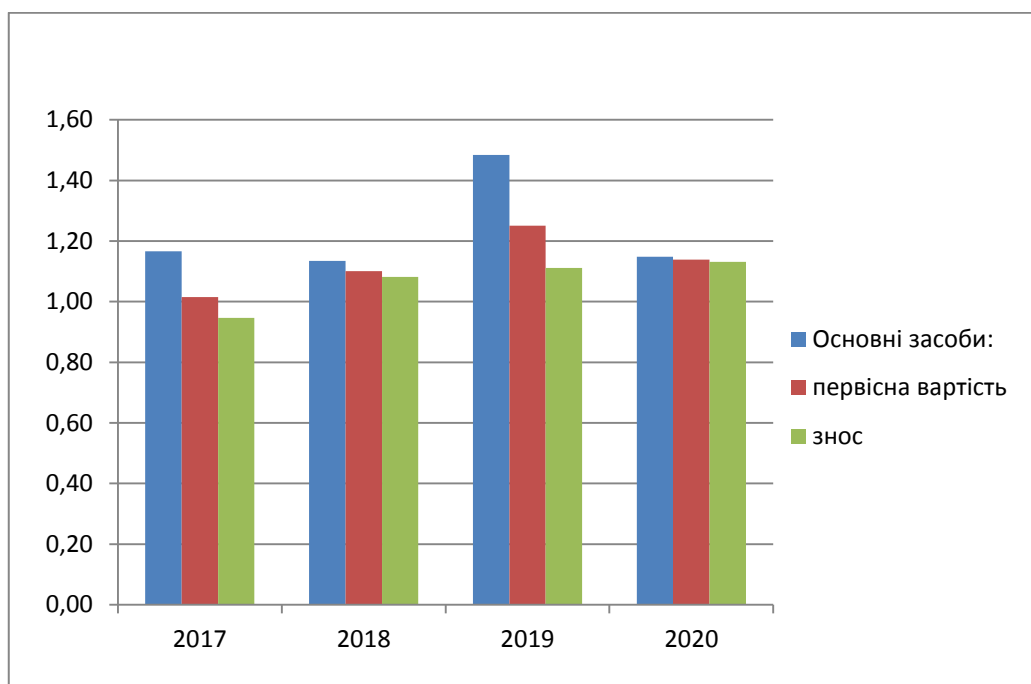

Рис. А.2. Темпи росту, ланцюгові, %

Висновок відповідно до найбільших відхилень у %: За нематеріальними активами у 2018 році відбулось збільшення на 103%, за рахунок цього за весь період відбулось збільшення на 104,4%. За весь період відбулось збільшення основних засобів на 125,56%. Усього за розділом необоротні активи відбулось збільшення за весь період на 101,68%. У 2018 році за показником дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом відбулось збільшення на 2019,13%.

У 2017 році за дебіторською заборгованістю з розрахунками з нарахованих доходів відбулось збільшення на 253,9%, в цілому за весь досліджуваний період за цим показником відбулось зменшення на 93,9%. У 2019 році необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття збільшились на 437,84%.

За весь досліджуваний період інші довгострокові зобов'язання збільшились на 1828,31%, пенсійні забезпечення на 345,45%, усього довгострокові зобов'язання і забезпечення збільшились на 3156,69%, за розрахунками з оплати праці на 2469,73%. Інші операційні доходи у 2017 році збільшились на 364,69%.

Інші операційні витрати за весь досліджуваний період зменшились на 77,49%. Фінансові витрати у 2019 році збільшилися на 4657,4%. Чистий прибуток за весь досліджуваний період збільшився на 206,16%.

Матеріальні затрати за весь період зменшились на 92,91%. В цілому за весь досліджуваний період відбулось збільшення витрат на оплату праці на 102,68% та відрахувань на соціальні заходи на 145,65%.

Рис. А.3. Ризики зміни показників у часі (дисперсійні), %

Висновок стосовно ризику зміни,%: відповідно до графіку видно, що найбільший ризик зміни мали дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом (137,19%), дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів (126,13%), грошові кошти та їх еквіваленти (66,08%), усього за розділом оборотні активи (59,49%), необоротні активи утримувані для продажу та групи вибуття (148,61%).

Відповідно до графіку найбільший ризик зміни мали інші довгострокові зобов'язання (117,37%), довгострокові забезпечення з виплат персоналу (108,38%), усього за розділом довгострокові зобов'язання та забезпечення (140,57%), розрахунками з бюджетом у тому числі з податку на прибуток (68,12%), розрахунками з оплати праці (68,78%).

Відповідно до графіку найбільший ризик зміни мали інші операційні витрати (90,65%), фінансові витрати (129,91%), інші витрати (79,53%), інші операційні доходи (74,22%), інші доходи (65,32%). Відповідно до графіку найбільший ризик зміни мали матеріальні затрати (111,58%), витрати на оплату праці (28,09%), відрахування на соціальні заходи (36,1%).

Висновок стосовно ризику зменшення,%: відповідно до графіку видно, що найбільший ризик зміни мали дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом (58,22%), дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів (58,24%), грошові кошти та їх

еквіваленти (42,42%%), усього за розділом оборотні активи (36,94%), необоротні активи утримувані для продажу та групи вибуття (68,37%%).

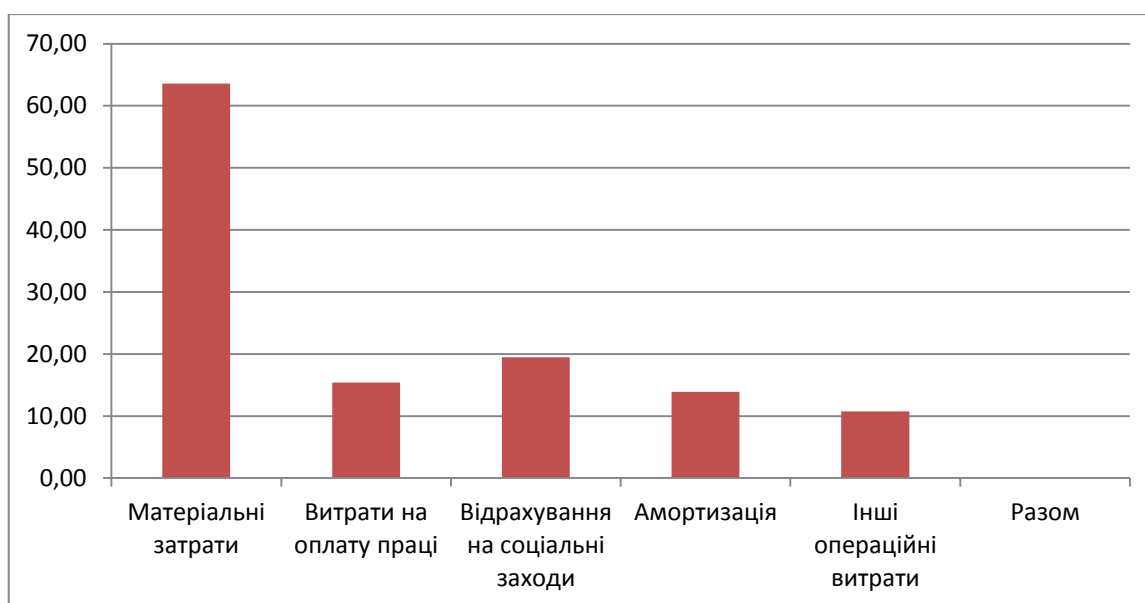

Рис. А.5. Ризики негативної зміни показників у часі (семіваріаційні), %

Відповідно до графіку найбільший ризик зміни мали інші довгострокові зобов'язання (65,41%), довгострокові забезпечення з виплат персоналу (58,45%), усього за розділом довгострокові зобов'язання та забезпечення (66,7%), розрахунками з бюджетом у тому числі з податку на прибуток (45,9%), розрахунками з оплати праці (44,74%).

Висновок стосовно кореляційного аналізу: на основні засоби найбільше впливають їх первісна вартість, інші довгострокові зобов'язання, доходи майбутніх періодів, розрахунки з одержаними авансами, чистий дохід від реалізації продукції, чистий прибуток, фінансові доходи та витрати на оплату праці, а найменше матеріальні затрати, дебіторська заборгованість за товари, роботи послуги, грошові кошти та їх еквіваленти.

На виробничі запаси найбільше впливають розрахунки з учасниками, інші операційні витрати, нематеріальні активи, а найменше впливають матеріальні затрати, інші операційні доходи, дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги. На грошові кошти та їх еквіваленти найбільше впливають оборотні активи усього, інші фінансові доходи, нерозподілений прибуток, а найменше впливають основні засоби, відстрочені податкові активи, інші довгострокові та поточні зобов'язання, фінансові витрати.

На витрати майбутніх періодів найбільше впливають знос основних засобів, інші необоротні активи, довгострокові забезпечення з виплат персоналу, а найменше впливають пайовий та вилучений капітал. На чистий дохід від реалізації продукції найбільше впливають основні засоби, пенсійні та інші довгострокові зобов'язання, доходи майбутніх періодів, розрахунки з оплати праці та одержаними авансами, витрати на збут, з податку на прибуток та на оплату праці, а найменше впливають дебіторська

заборгованість за товари, роботи, послуги, матеріальні затрати. На собівартість реалізованої продукції найбільше впливають незавершені капітальні інвестиції та амортизація, а найменше нерозподілений прибуток, інші доходи.

На чистий прибуток найбільше впливають основні засоби, розрахунки з бюджетом, з оплати праці, одержаними авансами, валовий прибуток, а найменше матеріальні затрати, поточні забезпечення, дебіторська заборгованість за товари, роботи послуги.

На витрати на оплату праці найбільше впливають основні засоби, пенсійні зобов'язання, розрахунки з оплати праці, одержаними авансами, доходи майбутніх періодів, чистий дохід від реалізації продукції, чистий прибуток, відрахування на соціальні заходи, а найменше матеріальні затрати, поточні забезпечення, дебіторська заборгованість за роботи, товари, послуги.

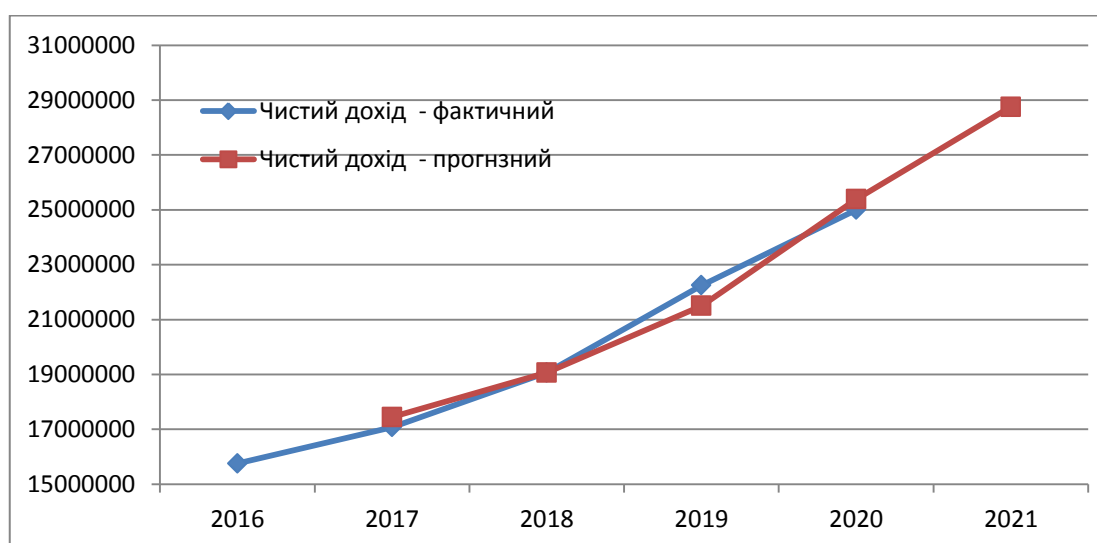

Рис. А.6. Фактичне та прогнозне значення чистого доходу

Висновок стосовно авто регресійного прогнозу: основні засоби прогнозовано у 2021 році становитимуть 16332650 тис.грн. (точність прогнозовної моделі 87,53%). Товарів у 2021 році з точністю 92,46% буде 18549 тис.грн.. Необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття становитимуть 27118094 тис.грн. (точність прогнозовної моделі 95,44%). Доходи майбутніх періодів складатимуть 828317 тис.грн., з точністю 94,79%.

Розрахунки з оплати праці становитимуть 11284 тис.грн., точність прогнозовної моделі становить 93,84%. Чистий дохід від реалізації продукції становитиме 28751045 тис.грн. (точність прогнозовної моделі 97,69%).

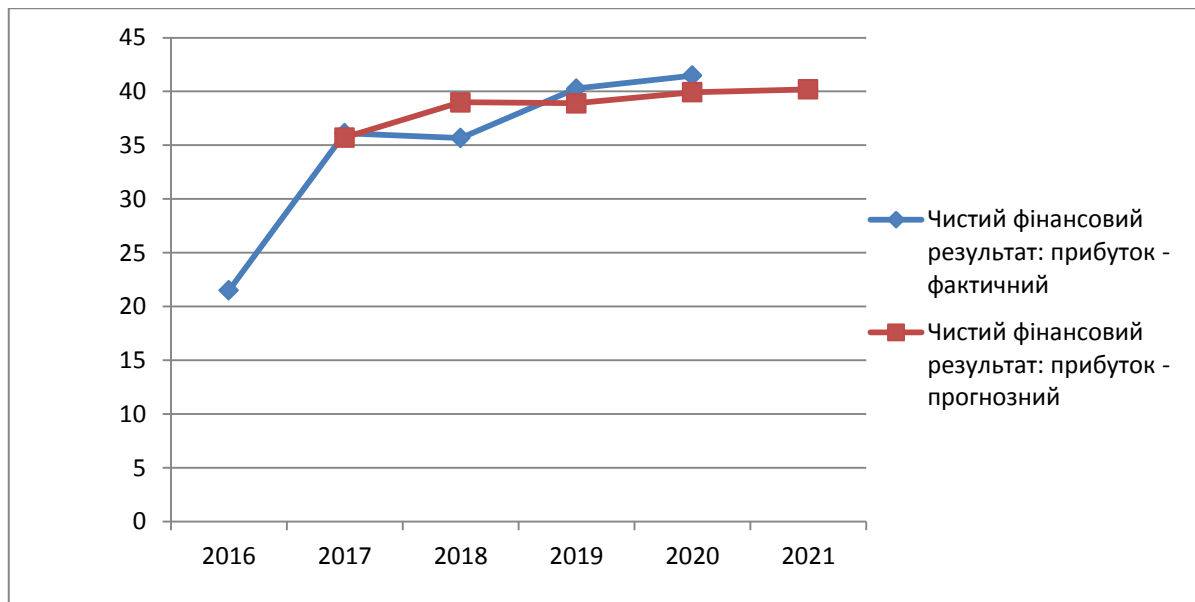

Рис. А.7. Фактичне та прогнозне значення чистого фінансового результату

Собівартість реалізованої продукції буде дорівнювати 7581829 тис.грн. з точністю 95,63%. Витрати на збут становитимуть 2040718 тис.грн. (точність прогнозної моделі 95,11%). Адміністративні витрати складатимуть 1598074 тис.грн. (з точністю 90,82%), а чистий прибуток буде 11206703 тис.грн. (90,62%). Витрати на оплату праці складатимуть 2079824 тис.грн. (точність прогнозної моделі 99,05%), відрахування на соціальні заходи - 406981 тис.грн. (99,28%), інші операційні витрати - 6383693 тис.грн. (88,7%).

Приклад графіків та висновків до задачі 3 (за даними ПАТ «Київстар» 2016-2020рр.)

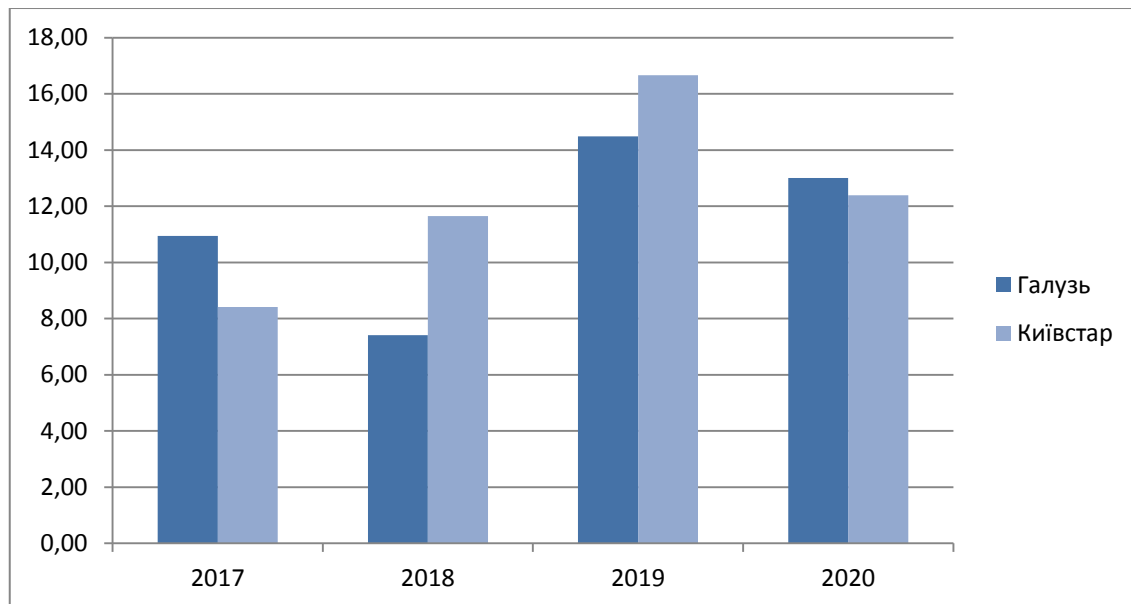

Рис. Б.1. Порівняння темпів приросту обсягу реалізованої продукції у всій галузі безпроводового електрозв'язку та у ПАТ «Київстар», %

Висновок: з гістограми видно, що у 2017 році темп приросту обсягу реалізованої продукції у всій галузі безпроводового електрозв'язку збільшився, чистий дохід від реалізації продукції Київстар також виріс порівняно з 2016 роком.

У 2018 році темп приросту всієї галузі знизився, а чистий дохід Київстар значно збільшився та перевищив темп приросту всієї галузі. У 2019 році темпи приросту галузі та Київстар збільшились, однак темп приросту Київстар знову перевищив темп приросту галузі. У 2020 році відбулось невелике зниження темпу приросту всієї галузі та значне зниження темпу приросту Київстар.

Ризик зміни обсягу реалізованої продукції підприємств у сфері безпроводового електрозв'язку менший ніж ризик зміни чистого доходу від реалізації продукції Київстар, більше ніж на 1%.

Ризик зменшення обсягу реалізованої продукції підприємств у сфері безпроводового електрозв'язку менший ніж ризик зменшення чистого доходу від реалізації продукції Київстар, більше ніж на 1%.

Коефіцієнт кореляції становить 0,997, отже зв'язок між показниками високий. Цей зв'язок підтверджує графік, з якого видно, що при збільшенні обсягу реалізованої продукції всієї галузі збільшується й чистий дохід від реалізації продукції Київстар.

Висновок: з гістограми видно, що у 2017 році темп приросту обсягу виробленої продукції у всій галузі безпроводового електрозв'язку

збільшився, а собівартість реалізованої продукції Київстар сильно знизилась порівняно з 2016 роком.

У 2018 році темп приросту всієї галузі знизився, а собівартість продукції значно збільшилась. У 2019 році темп приросту галузі знову збільшилися, а собівартість реалізованої продукції Київстар зменшилась. У 2020 році відбулось невелике зниження темпу приросту всієї галузі та значне збільшення темпу приросту Київстар.

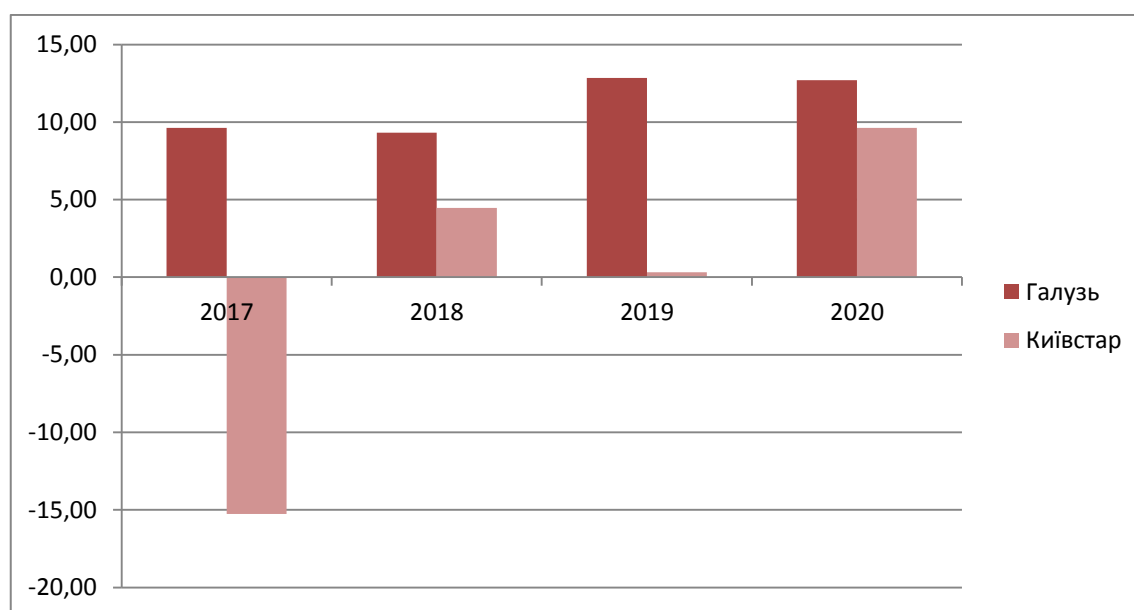

Рис. Б.2. Порівняння темпів приросту обсягу виробленої продукції у всій галузі безпроводового електрозв'язку та у ПАТ «Київстар», %

Ризик зміни обсягу виробленої продукції підприємств у сфері безпроводового електрозв'язку вищий ніж ризик зміни собівартості реалізованої продукції Київстар, більше ніж на 9%.

Ризик зменшення обсягу виробленої продукції підприємств у сфері безпроводового електрозв'язку більший ніж ризик зменшення собівартості реалізованої продукції Київстар, більше ніж на 5%.

Коефіцієнт кореляції становить 0,078, отже зв'язок між показниками низький. Цей зв'язок підтверджує графік, з якого видно, що при великому збільшенні обсягу виробленої продукції всієї галузі збільшується собівартість реалізованої продукції Київстар, але не такими великими темпами.

Висновок: з гістограми видно, що з 2017 до 2019 року темпи приросту доданої вартості за витратами виробництва суб'єктів господарювання у сфері безпроводового електрозв'язку та валовий прибуток Київстар (окрім зменшення у 2018 році) постійно збільшувались, при чому темп приросту валового прибутку Київстар за ці роки перевищував темпи приросту галузі. У 2020 році відбулось зниження темпів приросту всієї галузі та значне зменшення темпу приросту Київстар.

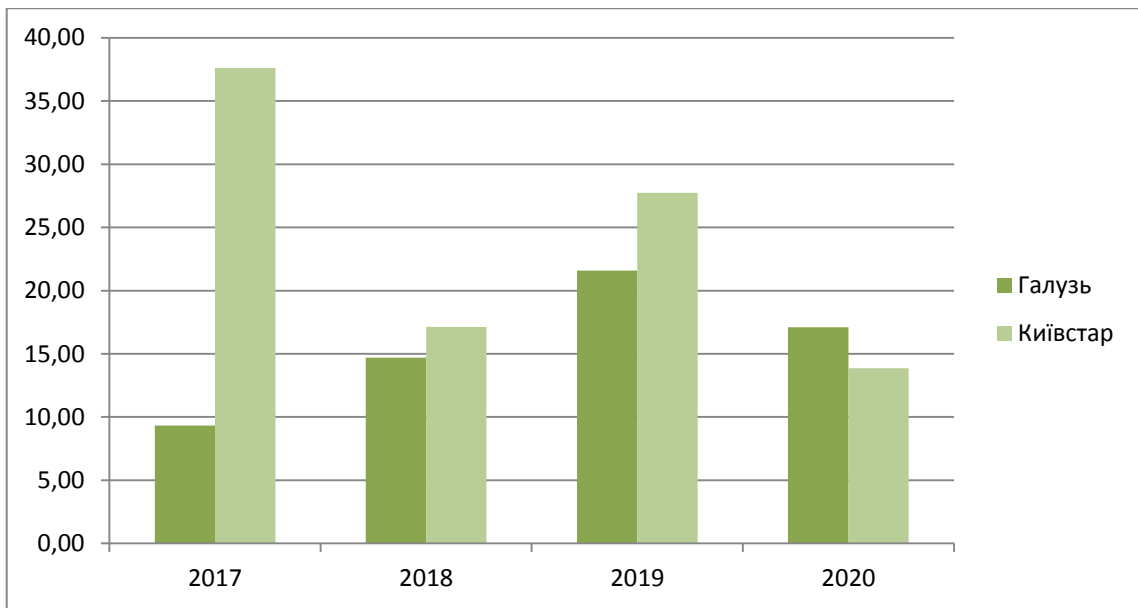

Рис. Б.3. Порівняння темпів приросту доданої вартості у всій галузі безпроводового електрозв'язку та у ПАТ «Київстар», %

Ризик зміни доданої вартості за витратами виробництва суб'єктів господарювання у сфері безпроводового електрозв'язку менший ніж ризик зміни валового прибутку Київстар, більше ніж на 7%.

Ризик зменшення доданої вартості за витратами виробництва суб'єктів господарювання у сфері безпроводового електрозв'язку менший ніж ризик зменшення валового прибутку Київстар, більше ніж на 5%.

Коефіцієнт кореляції становить 0,982, отже зв'язок між показниками високий. Цей зв'язок підтверджує графік, з якого видно, що при збільшенні доданої вартості за витратами виробництва суб'єктів господарювання у сфері безпроводового електрозв'язку збільшується й валовий прибуток Київстар.

Висновок: з гістограми видно, що з 2017 до 2019 року темпи приросту витрат на виробництво продукції підприємств у сфері безпроводового електрозв'язку та загальна сума операційних витрат Київстар постійно збільшувались. У 2020 році відбулось зниження темпів приросту як всієї галузі так і Київстар.

Ризик зміни витрат на виробництво продукції підприємств у сфері безпроводового електрозв'язку більший ніж ризик зміни загальної суми операційних витрат Київстар, більше ніж на 4%.

Ризик зменшення витрат на виробництво продукції підприємств у сфері безпроводового електрозв'язку більший ніж ризик зменшення загальної суми операційних витрат Київстар, більше ніж на 2%.

Коефіцієнт кореляції становить 0,974, отже зв'язок між показниками високий. Цей зв'язок підтверджує графік, з якого видно, що при збільшенні або зменшенні витрат на виробництво продукції підприємств у сфері безпроводового електрозв'язку збільшується та зменшується й валовий прибуток Київстар.

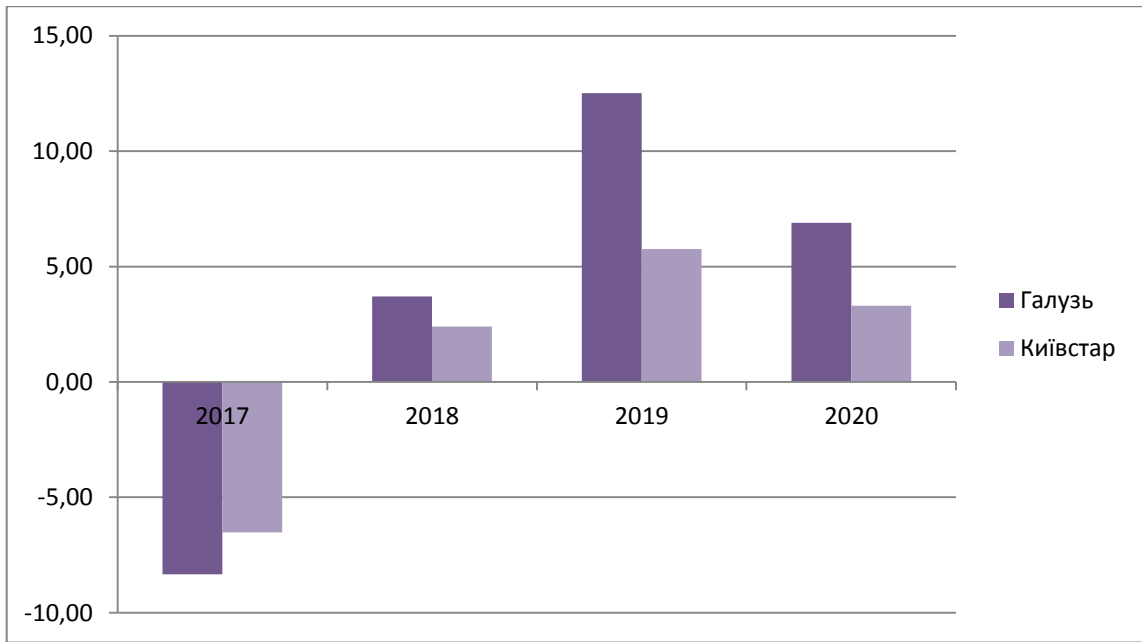

Рис. Б.4. Порівняння темпів приросту витрат на виробництво у всій галузі безпроводового електричного зв'язку та у ПАТ «Київстар», %

Висновок: з гістограми видно, що у 2017 році темп приросту витрат на оплату праці у всій галузі безпроводового електричного зв'язку та витрати на оплату праці Київстар збільшилися порівняно з 2016 роком. У 2018 році темпи приросту галузі та Київстар знизилися. У 2019 році темп приросту галузі та Київстар знову збільшилися, а у 2020 році зменшилися. При чому варто зазначити, що темпи приросту Київстар протягом всього періоду перевищували темпи приросту галузі.

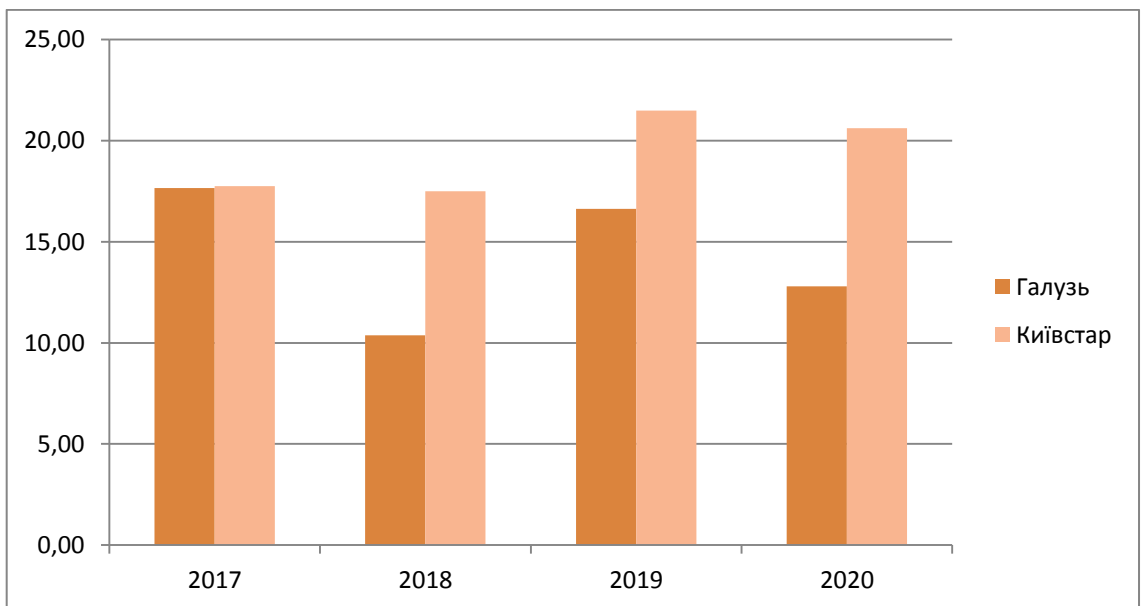

Рис. Б.5. Порівняння темпів приросту витрат на оплату праці у всій галузі безпроводового електричного зв'язку та у ПАТ «Київстар», %

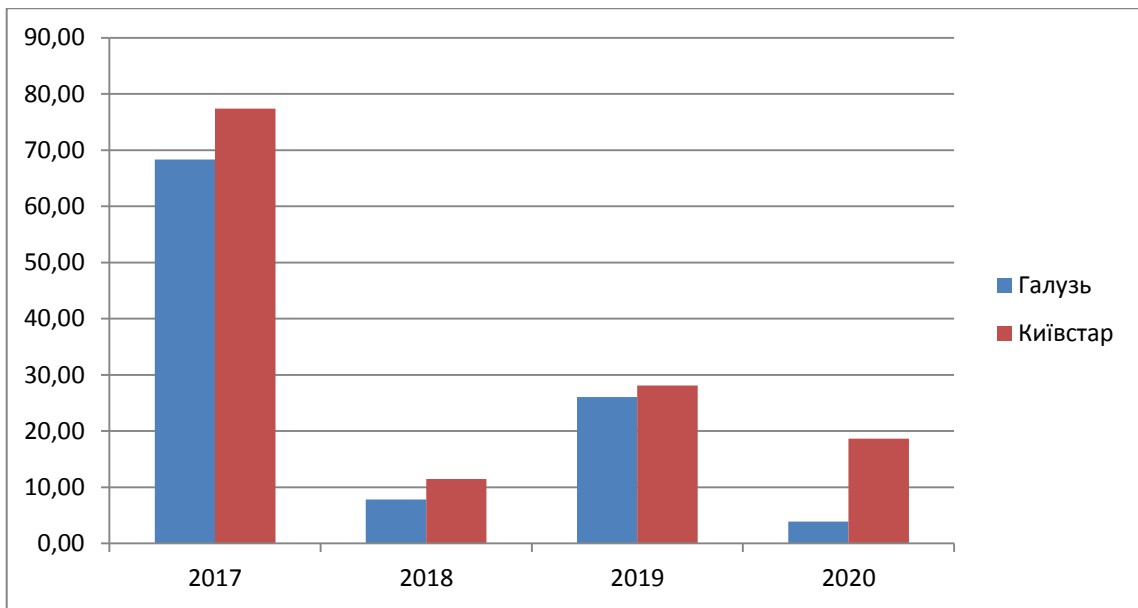

Рис. Б.6. Порівняння темпів приросту прибутку до оподаткування у всій галузі безпроводового електров'язку та у ПАТ «Київстар», %

Висновок: з гістограми видно, що у 2017 році темп приросту прибутку до оподаткування у сфері безпроводового електров'язку у м.Київ та прибутку до оподаткування Київстар сильно збільшилися порівняно з 2016 роком. У 2018 році темп приросту всієї галузі та Київстар знизився, у 2019 році знову збільшився, а у 2020 зменшився. За весь досліджуваний період темпи приросту Київстар перевищували темпи приросту всієї галузі.

Ризик зміни прибутку до оподаткування у сфері безпроводового електров'язку у м.Київ менший ніж ризик зміни прибутку до оподаткування Київстар, більше ніж на 6%.

Ризик зменшення прибутку до оподаткування у сфері безпроводового електров'язку у м.Київ менший ніж ризик зменшення прибутку до оподаткування Київстар, більше ніж на 3%.

Висновок: коефіцієнт кореляції становить 0,983, отже зв'язок між показниками високий. Цей зв'язок підтверджує графік, з якого видно, що при збільшенні або зменшенні прибутку до оподаткування у сфері безпроводового електров'язку у м.Київ збільшуються та зменшуються й прибуток до оподаткування Київстар.

Додаток В

**Приклад графіків та висновків до задачі 4 (за даними ПАТ «Київстар»
2016-2020рр.)**

Таблиця В.1 – Аналіз динаміки структури активів, %

Актив	2016	2017	2018	2019	2020
I. Необоротні активи	69,77	58,94	74,18	92,17	91,78
II. Оборотні активи	30,17	41,05	25,82	7,83	8,22
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0,06	0,01	0,00	0,00	0,00
Разом	100	100	100	100	100

Висновок: у 2016 році частка необоротних активів займала 69,77%, оборотних активів 30,17%, а необоротних активів утримуваних для продажу та групи вибуття 0,06%. У 2017 році частка необоротних активів зменшилась та становила 58,94%, оборотних активів 41,05%, а необоротних активів утримуваних для продажу та групи вибуття 0,01%.

У 2018 та 2019 роках частка необоротних активів збільшувалась та становила 74,18% (у 2018 році) та 92,17% (у 2019 році), оборотних активів 25,82% (у 2018 році) та 7,83% (у 2019 році). У 2020 році частка необоротних активів трішки зменшилась та становила 91,78%, а оборотних складала 8,22%. В останній досліджуваній період частка необоротних активів більше ніж середнє значення, отже показник збільшується, а частка необоротних активів менше ніж середнє значення, отже показник зменшується.

У 2016 році частка накопиченої амортизації займала 49,99%, актуальної вартості 50,01%. У 2017 році частка накопиченої амортизації збільшилась та становила 53,35%, а актуальної вартості займала 46,65%. У 2018 році частка накопиченої амортизації зменшилась та становила 34,65%, актуальна вартість становила 65,35%. У 2019 році частка накопиченої амортизації збільшилась та становила 38,66%, актуальної вартості 61,34%. У 2020 році частка накопиченої амортизації збільшилась та становила 42,45%, актуальна вартість становила 57,55%. В останній досліджуваній період частка накопиченої амортизації менше ніж середнє значення, отже показник зменшується, а частка актуальної вартості більше ніж середнє значення, отже показник збільшується.

Протягом всього досліджуваного періоду знос зменшується, а актуальна вартість збільшується, що є гарним результатом для підприємства та свідчить, що воно своєчасно робить ремонт або повністю оновлює свої основні засоби. В останній досліджуваній період частка зносу менше ніж середнє значення, отже показник зменшується, а частка актуальної вартості більше ніж середнє значення, отже показник збільшується.

У 2016 році частка виробничих запасів займала 81,89%, товарів 18,11%. У 2017 році частка виробничих запасів зменшилась та становила 75,18%, а товарів займала 24,82%. У 2018 році частка виробничих запасів збільшилась та становила 86,32%, товарів становила 13,68%. У 2019 році частка

виробничих запасів зменшилась та становила 76,79%, товарів 23,21%. У 2020 році частка виробничих запасів збільшилась та становила 89,67%, товарів становила 10,33%. В останній досліджуваний період частка виробничих запасів більше ніж середнє значення, отже показник збільшується, а частка товарів менше ніж середнє значення, отже показник зменшується.

Найбільші частки в активі займають нематеріальні активи (в середньому 27,84%), основні засоби (в середньому 40,18%) та грошові кошти та їх еквіваленти (в середньому 14,52%). Частка грошових коштів та їх еквівалентів у 2017 році збільшилась порівняно з 2016 роком, у 2018 та 2019 роках частка зменшилась, а у 2020 році знову трішки підвищилась.

Таблиця В.2 – Аналіз динаміки структури пасивів, %

Пасив	2016	2017	2018	2019	2020
I. Власний капітал	70,77	78,73	67,26	56,00	42,31
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1,22	1,43	1,38	10,29	25,96
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	28,01	19,84	31,36	33,71	31,73
Разом	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Висновок: у 2016 році частка власного капіталу займала 70,77%, довгострокових зобов'язань та забезпечень 1,2%, а поточних зобов'язань та забезпечень 28,01%. У 2017 році частка власного капіталу збільшилась та становила 78,73%, довгострокових зобов'язань та забезпечень 1,43%, поточних зобов'язань і забезпечень 19,84%. У 2018, 2019 та 2020 роках частка власного капіталу зменшувалась та становила 67,26% (у 2018 році), 56% (у 2019 році) та 42,31% (у 2020 році), частка довгострокових зобов'язань і забезпечень у 2019 та 2020 роках різко збільшилась та займала 1,38% (у 2018 році), 10,29% (у 2019 році) та 25,96% (у 2020 році), поточні зобов'язання та забезпечення у ці роки становили 31,36% (2018 рік), 33,71% (2019 рік) та 31,73% (2020 рік).

В останній досліджуваний період частка власного капіталу менше ніж середнє значення, отже показник зменшується, частка довгострокових зобов'язань і забезпечень більше ніж середнє значення, отже показник збільшується, а частка поточних зобов'язань і забезпечень менше ніж середнє значення, отже показник зменшується. Це означає що підприємство останні роки працює не лише на власному капіталі, а й на притягнених коштах.

найбільші частки в пасиві займають нерозподілений прибуток, який збільшувався до 2017 року, але з 2018 року почав знижуватись (в середньому 58,9%), розрахунки з учасниками, які зменшувались продовж всього періоду, окрім зростання у 2018 році (в середньому 10,32%) та поточні зобов'язання і забезпечення за товари, роботи, послуги, які зменшувались до 2019 року, але в 2020 році відбулось невелике зростання (в середньому 6,62%).

Основні засоби зменшувались до 2018 року, але з 2019 року почали зростати. Запаси зростали з 2018 до 2019 року, але з 2020 року зменшились. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги з кожним роком зменшується. Дебіторська заборгованість за виданими авансами в цілому за

весь досліджуваний період зменшувались, окрім збільшення у 2020 році. Дебіторська заборгованість з бюджетом почала зростати з 2018 року та зростала протягом всього періоду. Грошові кошти та їх еквіваленти постійно зменшувались, проте у 2020 році збільшилися. Собівартість реалізованої продукції постійно зменшувалась. Чистий прибуток з кожним роком зростав, окрім невеликого зменшення у 2018 році. Матеріальні затрати з 2017 року зменшувались, але у 2020 році зросли. Витрати на оплату праці та відрахування на соціальні заходи з кожним роком збільшуються. Амортизація у 2017 році порівняно з 2016 роком зменшилась, але починаючи з 2018 року постійно збільшувалась. Інші операційні витрати у 2017 та 2018 роках збільшувались, але у 2019 та 2020 роках зменшились.

Таблиця В.3 – Аналіз динаміки структури операційних витрат, %

Елементи операційних витрат	2016	2017	2018	2019	2020
Матеріальні затрати	19,52	19,62	2,57	0,94	1,32
Витрати на оплату праці	7,21	9,09	10,43	11,98	13,98
Відрахування на соціальні заходи	1,09	1,40	1,71	2,06	2,56
Амортизація	31,48	20,69	20,45	26,68	32,52
Інші операційні витрати	40,70	49,20	64,85	58,34	49,62
Разом	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Найбільші частки в елементах операційних витрат займають інші операційні витрати, які збільшувались до 2018 року, але з 2019 року почали знижуватись (в середньому 52,54%), амортизація, яка зменшувалась до 2018 року, але з 2019 року почала зростати (в середньому 26,36%) та витрати на оплату праці, які збільшувались продовж всього досліджуваного періоду (в середньому 10,54%). Відрахування на соціальні заходи збільшувались протягом всього періоду, а матеріальні затрати збільшувались до 2017 року, після чого у 2018 та 2019 роках вони знижувались, а у 2020 році знову почали збільшуватись.

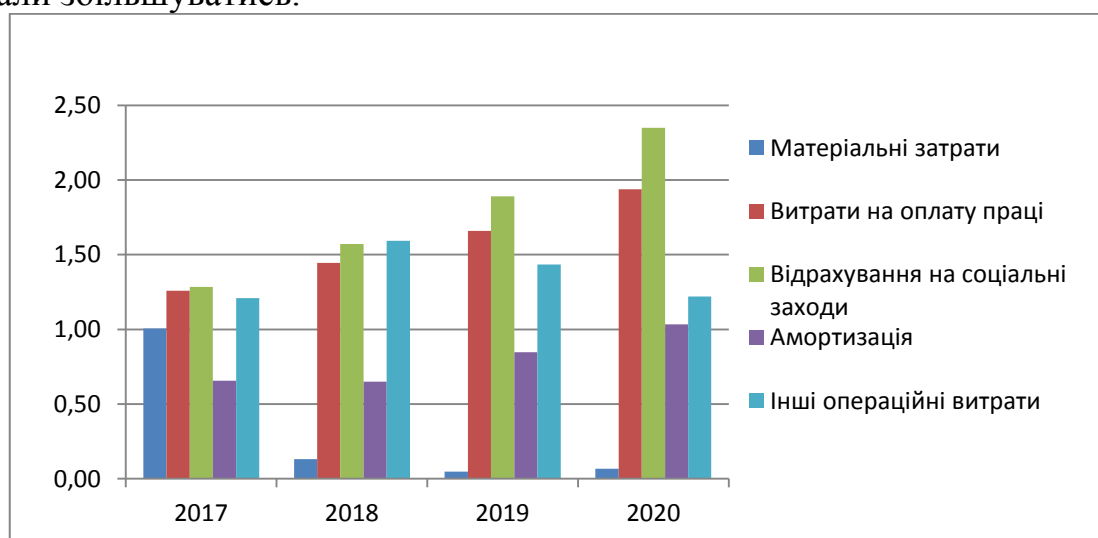

Рис. В.1. Темпи приросту частки операційних витрат, %

Собівартість реалізованої продукції зменшувалась продовж всього досліджуваного періоду, що є гарним показником для підприємства. Валовий прибуток постійно збільшувався протягом всього досліджуваного періоду, що також є гарним результатом для підприємства. Інші операційні доходи у 2017 році збільшились порівняно з 2016 роком, але у 2018 році відбулось зменшення, після якого вони зростали протягом всього часу.

Адміністративні витрати збільшились у 2017 році, у 2018 та 2019 роках вони зменшувались, але у 2020 році знову збільшились. Витрати на збут зросли у 2017 році порівняно з 2016 роком, але з 2018 року та до кінця досліджуваного періоду вони зменшувались. Інші операційні витрати зменшились у 2017 році порівняно з 2016 роком, у 2018 та 2019 роках відбулось збільшення, але у 2020 році вони знову зменшились. Фінансовий результат від операційної діяльності збільшувався впродовж всього досліджуваного періоду. Інші фінансові доходи збільшились у 2017 році, а з 2018 року почали зменшуватись.

Інші доходи збільшились у 2017 та 2019 роках, в інші роки вони зменшувались. Фінансові витрати зменшились у 2017 році, а починаючи з 2018 року вони зростають. Інші витрати зменшились у 2017 та 2019 роках порівняно з попередніми роками, а у 2020 році почали збільшуватись. Фінансовий результат до оподаткування збільшувався продовж всього періоду, окрім невеликого зменшення у 2018 році. Витрати з податку на прибуток постійно збільшувались окрім невеликого зниження у 2019 році. Чистий прибуток постійно збільшувався, окрім невеликого зменшення у 2018 році.

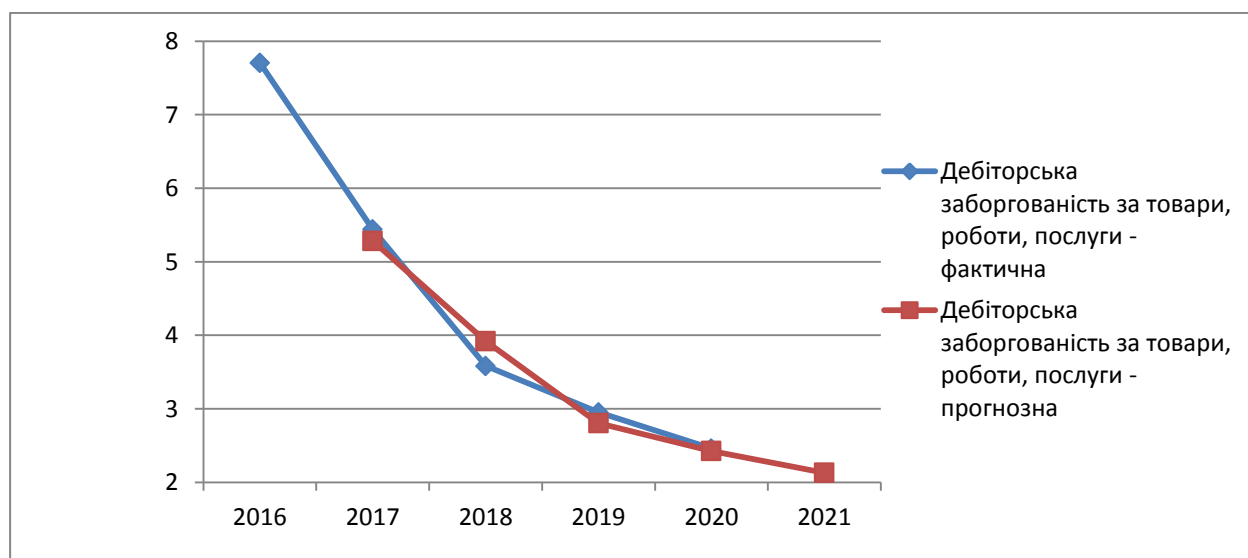

Рис. В.2. Фактичне та прогнозне значення частки дебіторської заборгованості, %

Додаток Г

**Приклад графіків та висновків до задач 5 - 9 (за даними ПАТ «Київстар»
2016-2020рр.)**

Таблиця Г.1 - Динаміка показників оцінки майна підприємства

Показники	2016	2017	2018	2019	2020
Товарна продукція на 1 грн. Майна	49,38	33,89	31,04	31,67	31,35
Реалізована продукція на 1 грн. Майна (коефіцієнт оборотності капіталу)	89,41	78,52	76,86	91,20	92,55
Операційний прибуток на 1 грн. Майна	23,78	30,50	32,29	43,39	48,15
Чистий прибуток на 1 грн. Майна (рентабельність капіталу)	19,22	28,36	27,42	36,74	38,39
Рентабельність поточних активів	63,72	69,09	106,18	469,06	466,96
Рентабельність інвестицій	2772,4 9	3950,2 2	4381,0 8	5232,2 5	6054,7 2
Рентабельність власного капіталу	27,16	36,02	40,77	65,60	90,73
Рентабельність продажу	21,50	36,12	35,67	40,28	41,48
Тривалість обороту капіталу	284,95	360,97	315,01	221,06	164,58
Капіталовіддача	79,15	100,27	87,50	61,41	45,72
Коефіцієнт мобільності активів	43,24	69,65	34,81	8,50	8,96

Рентабельність поточних активів в середньому збільшувалась на 100,85%, тривалість обороту капіталу та капіталовіддача в середньому зменшувались на 10,36%, коефіцієнт мобільності активів в середньому зменшувався на 14,78%, рентабельність власного капіталу в середньому збільшувалась на 36,25%, рентабельність інвестицій в середньому збільшувалась на 22,13%, рентабельність продажу в середньому збільшувалась на 20,66%, а рентабельність капіталу в середньому збільшувалась на 20,67%.

Найбільші ризики зміни мають рентабельність поточних інвестицій (90,78%), коефіцієнт мобільності активів (77,63%), рентабельність власного капіталу (49,75%). Тривалість обороту та капіталовіддача мають ризик зміни 28,78%, рентабельність інвестицій має ризик зміни 27,92%, операційний прибуток на 1 грн. Майна 27,89%, рентабельність капіталу 25,86%, рентабельність продажу 22,75%, товарна продукція на 1 грн. Майна 22,15%. Найменший ризик зміни має коефіцієнт оборотності капіталу 8,66%.

Найбільші ризики зменшення мають рентабельність поточних інвестицій (51,58%), коефіцієнт мобільності активів (46,54%), рентабельність власного капіталу (27,22%). Тривалість обороту та капіталовіддача мають ризик зменшення 19,15%, рентабельність інвестицій має ризик зменшення 17,86%, рентабельність продажу 17,26%, операційний прибуток на 1 грн. Майна та рентабельність капіталу 16,73%, товарна продукція на 1 грн. Майна 9,22%. Найменший ризик зменшення має коефіцієнт оборотності капіталу 5,95%.

З найбільшою точністю прогнозу товарна продукція на 1 грн. Майна становитиме 31,26% (точність 98,96%), рентабельність інвестицій буде 6621,47% (94,67%), рентабельність продажу становитиме 40,2% (94,37%), коефіцієнт оборотності капіталу дорівнюватиме 85,82% (91,73%), а операційний прибуток на 1 грн. майна буде 53,25% (90,58%). З точністю 88,23% рентабельність капіталу буде 38,4%, з точністю 87,72% рентабельність власного капіталу становитиме 129,06%, з точністю 76,46% тривалість обороту капіталу буде 152,75, а капіталовіддача з такою ж точністю становитиме 42,43%. З найменшою точністю 33,61% коефіцієнт мобільності активів буде 13,94%, з точністю 38,3% рентабельність поточних активів становитиме 489,65%.

Таблиця Г.2 - Динаміка показників ліквідності та платежеспроможності підприємства

	2016	2017	2018	2019	2020
Загальний показник платоспроможності	3,180	3,197	2,864	0,387	0,320
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1,590	2,014	1,973	0,273	0,324
Коефіцієнт швидкої (критичної) ліквідності	2,470	2,525	2,365	0,531	0,543
Загальний коефіцієнт ліквідності (коефіцієнт покриття)	2,494	2,543	2,388	0,551	0,557
Коефіцієнт маневреності функціонуючого капіталу	0,016	0,012	0,017	-0,045	-0,031
Питома вага оборотних активів в активах	0,296	0,311	0,254	0,074	0,078
Коефіцієнт забезпеченості власними коштами	0,164	0,714	-0,166	-4,505	-6,039

Загальний показник платоспроможності до 2019 року був більше орієнтованого норматива, але у 2019 та 2020 роках його значення різко зменшилось, що могло статися за рахунок суттєвого збільшення негайних та довгострокових пасивів, зменшення цього показника свідчить що останні два роки спроможність підприємства погасити свої зобов'язання за рахунок мобілізації оборотних активів є дуже низькою.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності протягом всього досліджуваного періоду був вище нормативу. Коефіцієнт швидкої ліквідності та коефіцієнт покриття до 2019 року були більше нормального обмеження, а у 2019 та 2020 роках значно знизилися та стали менше нормативу, що могло статися за рахунок зменшення абсолютно та високо ліквідних активів та збільшення негайних пасивів.

Коефіцієнт маневреності функціонуючого капіталу зменшувався до 2019 року (окрім невеликого зростання у 2018 році), така динаміка є позитивним фактом у діяльності підприємства, але у 2020 році коефіцієнт збільшився.

Питома вага оборотних активів в активах протягом всього періоду зменшувалась, окрім невеликого зростання у 2017 та 2020 роках, значення за весь період було менше орієнтовного нормативу, що означає низьку частку

мобільних засобів у майні. Коефіцієнт забезпеченості власними коштами до 2017 року був більше нормативу, але з 2018 року почав стрімко знижуватись, що могло відбутись за рахунок зменшення постійних пасивів та збільшення низько ліквідних активів.

Таблиця Г.3 - Динаміка показників фінансової стійкості підприємства

Показники	2016	2017	2018	2019	2020
Коефіцієнт фінансового левериджу		0,330	0,377	0,621	1,049
Коефіцієнт фінансової незалежності або концентрації власного капіталу (автономії) - Кфн	0,708	0,787	0,673	0,560	0,423
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу - Кзк	0,292	0,213	0,327	0,440	0,577
Коефіцієнт фінансової залежності - Кфз	1,413	1,270	1,487	1,786	2,363
Частка чистих активів у майні - Чча	0,708	0,787	0,673	0,560	0,423
Коефіцієнт поточної заборгованості - Кпз	0,280	0,198	0,314	0,337	0,317
Коефіцієнт стійкого фінансування - Ксф	0,720	0,802	0,686	0,663	0,683
Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел - Кнкдж	0,983	0,982	0,980	0,845	0,620
Коефіцієнт фінансової залежності капіталізованих джерел (довгострокового залучення капіталу) - Кзкдж	0,017	0,018	0,020	0,155	0,380
Коефіцієнт покриття боргів власним капіталом (платоспроможності) - Кпокр	2,421	3,701	2,054	1,273	0,733
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними активами - Кзвоа	0,072	0,517	-0,215	-3,304	-2,860
Коефіцієнт маневреності власного капіталу - Кмвк	0,031	0,269	-0,082	-0,462	-0,556
Коефіцієнт фінансового левериджу (фінансового ризику) - Кфл	0,413	0,270	0,487	0,786	1,363
Операційний леверидж - Кол		4,468	1,469	1,665	1,119
Частка власного капіталу у формуванні необоротних активів - Чвк	0,982	0,976	0,981	0,888	0,717
Частка залученого капіталу у формуванні необоротних активів - Чзк	0,018	0,024	0,019	0,112	0,283
Частка власного капіталу у формуванні оборотних активів - Чвк	0,072	0,517	-0,215	-3,304	-2,860
Частка позикового капіталу у формуванні оборотних активів - Чпк	0,928	0,483	1,215	4,304	3,860

Коефіцієнт фінансового левериджу з кожним роком збільшувався, що свідчить про збільшення підприємством залученого капіталу. Коефіцієнт фінансової незалежності, збільшився у 2017 році, після чого постійно зменшується й у 2020 році значення менше нормативу, така динаміка свідчить про збільшення фінансової залежності підприємства від зовнішніх джерел. Коефіцієнт концентрації позикового капіталу у 2017 році зменшився,

а починаючи з 2018 року постійно збільшується та у 2020 році значення перевищило норматив, це свідчить про те що частка активів сформованих за рахунок позикових коштів постійно збільшується. Коефіцієнт фінансової залежності також мав зменшення у 2017 році, після чого почав зростати та у 2020 році перевищив норматив. Частка чистих активів у майні зросла у 2017 році, після чого почала знижуватися, це свідчить про зменшення частки реальної величини власного капіталу.

Коефіцієнт поточної заборгованості зменшився у 2017 році, після чого почав збільшуватись та у 2020 році зменшився, що свідчить про те що до 2020 року частка активів сформованих за рахунок короткострокових позик збільшувалась, проте у 2020 році ця частка зменшилась.

Коефіцієнт стійкого фінансування збільшився у 2017 році після чого зменшувався, а у 2020 році знову збільшився, це свідчить про те що у 2020 році частка активів сформованих за рахунок стійких джерел почала збільшуватись. Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел постійно зменшується протягом всього періоду, що свідчить про підвищення залежності від зовнішніх кредиторів.

Коефіцієнт фінансової залежності капіталізованих джерел постійно збільшується протягом всього періоду, що свідчить про збільшення залежності від зовнішніх кредиторів. Конфіцієнт платоспроможності у 2017 році збільшився, після чого почав знижуватись, така динаміка свідчить про зниження здатності погашення зобов'язань за рахунок власних коштів.

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами збільшилась у 2017 році, після чого до 2020 року знижувалась, а у 2020 році відбулось невелике зростання, така динаміка свідчить про зниження частки оборотних активів яка фінансується за рахунок власних оборотних коштів. Коефіцієнт маневреності власного капіталу збільшилась у 2017 році, після чого постійно знижувалась, що свідчить про зменшення частки власного капіталу яка використовується для фінансування поточної діяльності.

Коефіцієнт фінансового левериджу знизився у 2017 році, після чого постійно зростав, що свідчить про збільшення ризику вкладення капіталу в підприємство Київстар.

Операційний леверидж знизився у 2018 році, після чого збільшився у 2019 році, та знову знизився у 2020 році. Частка власного капіталу у формуванні необоротних активів знизилась у 2017 році, після чого у 2018 році збільшилась, а з 2019 року почала знову зменшуватись, відповідно частка залученого капіталу у 2017 році збільшилась, після чого у 2018 році зменшилась, а з 2019 року почала збільшуватись. Частка власного капіталу у формуванні оборотних активів збільшилась у 2017 році, після чого постійно зменшувалась, а частка позикового капіталу у формування оборотних активів змінилась у 2017 році, після чого постійно збільшувалась.

Таблиця Г.4 - Динаміка показників ділової активності підприємства

Показники	2017	2018	2019	2020
Коефіцієнт стійкості економічного зростання	1,10	0,93	0,84	0,83
Коефіцієнт оборотності капіталу (активів)	0,87	0,82	0,90	0,97
Тривалість обороту капіталу	414,94	439,50	398,12	370,11
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	2,40	2,49	5,35	12,10
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	4,57	3,63	3,23	3,61
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (коефіцієнт оборотності коштів у розрахунках)	10,70	15,96	23,65	29,86
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	146,80	138,17	121,02	144,36
Коефіцієнт оборотності виробничих запасів	186,85	169,85	148,68	175,14
Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддачі)	2,57	2,50	2,21	1,93
Коефіцієнт оборотності (віддачі) власного капіталу	1,15	1,13	1,47	1,99
Коефіцієнт оборотності (віддачі) залученого капіталу	3,49	2,99	2,36	1,90
Коефіцієнт оборотності робочого капіталу	6,84	11,78	-5,79	-3,95
Тривалість обороту оборотних активів	150,12	144,75	67,30	29,74
Термін погашення кредиторської заборгованості	78,77	99,07	111,47	99,85
Термін погашення дебіторської заборгованості	33,65	22,55	15,22	12,06
Тривалість обороту матеріальних запасів	2,45	2,61	2,97	2,49
Тривалість обороту виробничих запасів	1,93	2,12	2,42	2,06
Тривалість обороту основних засобів	139,93	144,05	163,10	186,24
Тривалість обороту власного капіталу	311,90	319,15	245,55	180,64
Тривалість обороту залученого капіталу	103,03	120,35	152,58	189,47
Тривалість обороту робочого капіталу	52,63	30,56	-62,20	-91,17
Тривалість операційного циклу (періоду часу з моменту придбання запасів до моменту надходження грошей за реалізовану продукцію)	35,58	24,67	17,65	14,11
Тривалість фінансового циклу	-43,19	-74,40	-93,83	-85,73
Чиста рентабельність продажів (чиста рентабельність основної діяльності)	36,12	35,67	40,28	41,48
Індекс ділової активності	247,05	420,15	-233,15	-163,78

Темп зростання прибутку більше за темп зростання доходу, темп зростання доходу в останні роки більше за темп зростання активів, а темп зростання активів більше за 100%, що свідчить про виконання золотого правила економіки підприємства.

Коефіцієнт стійкості економічного зростання постійно зменшується, що свідчить про зменшення частки власного капіталу, сформованого за рахунок нерозподіленого прибутку. Коефіцієнт оборотності капіталу у 2018 році зменшився, після чого постійно збільшувався, тривалість обороту капіталу в останні роки зменшувалась, що є позитивною тенденцією.

Коефіцієнт оборотності оборотних активів постійно збільшується, тривалість обороту оборотних активів зменшується, що свідчить про

прискорення ділової активності. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості до 2019 року зменшувався, але у 2020 році почав зростати, термін погашення кредиторської заборгованості у 2020 році зменшився порівняно з попередніми роками, що свідчить про стабілізацію ділової активності підприємства.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості постійно зростає, а термін її погашення зменшується, що є гарною тенденцією. Коефіцієнт оборотності матеріальних та виробничих запасів знижувався до 2019 року, але у 2020 році збільшився, тривалість обороту у 2020 році зменшилась порівняно з попередніми роками, що є гарним показником.

Коефіцієнт оборотності основних засобів постійно зменшується, а тривалість обороту збільшується, що свідчить про зниження ділової активності. Коефіцієнт оборотності власного капіталу до 2018 року зменшувався, а з 2019 року почав збільшуватись, тривалість обороту в останні два роки зменшувалась, що є гарною динамікою.

Коефіцієнт оборотності залученого капіталу постійно зменшувався, а термін обороту збільшувався, що є негативною динамікою. Коефіцієнт оборотності робочого капіталу у 2020 році збільшився, а тривалість обороту зменшилась, що є гарним показником. Тривалість операційного циклу постійно зменшується, що свідчить про зменшення часу з моменту придбання запасів до моменту надходження грошей за реалізовану продукцію.

Тривалість фінансового циклу протягом всього періоду має від'ємні значення це свідчить про те, що підприємство отримує гроші раніше ніж здійснює платежі своїм кредиторам.

Таблиця Г.5 - Динаміка показників оцінки фінансових результатів діяльності підприємства

Показники	2016	2017	2018	2019	2020
Рентабельність продукції (товарів, робіт, послуг)	81,08	131,66	147,60	187,95	195,23
Рентабельність операційної діяльності	35,92	60,86	71,75	89,64	106,64
Рентабельність звичайної діяльності	34,94	67,93	72,32	86,98	99,18
Рентабельність господарської діяльності	34,94	67,93	72,32	86,98	99,18
Рентабельність сукупних активів (підприємства)		31,34	29,22	36,43	40,34
Рентабельність власного капіталу		50,29	49,06	70,05	100,54
Рентабельність залученого капіталу		152,24	130,11	112,73	95,86
Рентабельність перманентного капіталу		49,41	48,13	64,03	72,88
Рентабельність основних засобів (фондорентабельність)		112,10	108,70	105,45	97,52
Рентабельність оборотних активів		104,49	108,17	255,58	610,64
Валова рентабельність продажів	44,78	56,83	59,61	65,27	66,13
Чиста рентабельність продажів (чиста рентабельність основної діяльності)	21,50	36,12	35,67	40,28	41,48

Темп зростання прибутку більше за темп зростання доходу, темп зростання доходу в останні роки більше за темп зростання активів, а темп зростання активів більше за 100%, що свідчить про виконання золотого правила економіки підприємства.

Коефіцієнт стійкості економічного зростання постійно зменшується, що свідчить про зменшення частки власного капіталу, сформованого за рахунок нерозподіленого прибутку. Коефіцієнт оборотності капіталу у 2018 році зменшився, після чого постійно збільшувався, тривалість обороту капіталу в останні роки зменшувалась, що є позитивною тенденцією. Коефіцієнт оборотності оборотних активів постійно збільшується, тривалість обороту оборотних активів зменшується, що свідчить про прискорення ділової активності.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості до 2019 року зменшувався, але у 2020 році почав зростати, термін погашення кредиторської заборгованості у 2020 році зменшився порівняно з попередніми роками, що свідчить про стабілізацію ділової активності підприємства. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості постійно зростає, а термін її погашення зменшується, що є гарною тенденцією. Коефіцієнт оборотності матеріальних та виробничих запасів знижувався до 2019 року, але у 2020 році збільшився, тривалість обороту у 2020 році зменшилась порівняно з попередніми роками, що є гарним показником.

Коефіцієнт оборотності основних засобів постійно зменшується, а тривалість обороту збільшується, що свідчить про зниження ділової активності. Коефіцієнт оборотності власного капіталу до 2018 року зменшувався, а з 2019 року почав збільшуватись, тривалість обороту в останні два роки зменшувалась, що є гарною динамікою. Коефіцієнт оборотності залученого капіталу постійно зменшувався, а термін обороту збільшувався, що є негативною динамікою.

Коефіцієнт оборотності робочого капіталу у 2020 році збільшився, а тривалість обороту зменшилась, що є гарним показником. Тривалість операційного циклу постійно зменшується, що свідчить про зменшення часу з моменту придбання запасів до моменту надходження грошей за реалізовану продукцію. Тривалість фінансового циклу протягом всього періоду має від'ємні значення це свідчить про те, що підприємство отримує гроші раніше ніж здійснює платежі своїм кредиторам.

Приклад графіків та висновків до задач 10 (за даними ПАТ «Київстар» 2016-2020рр.)

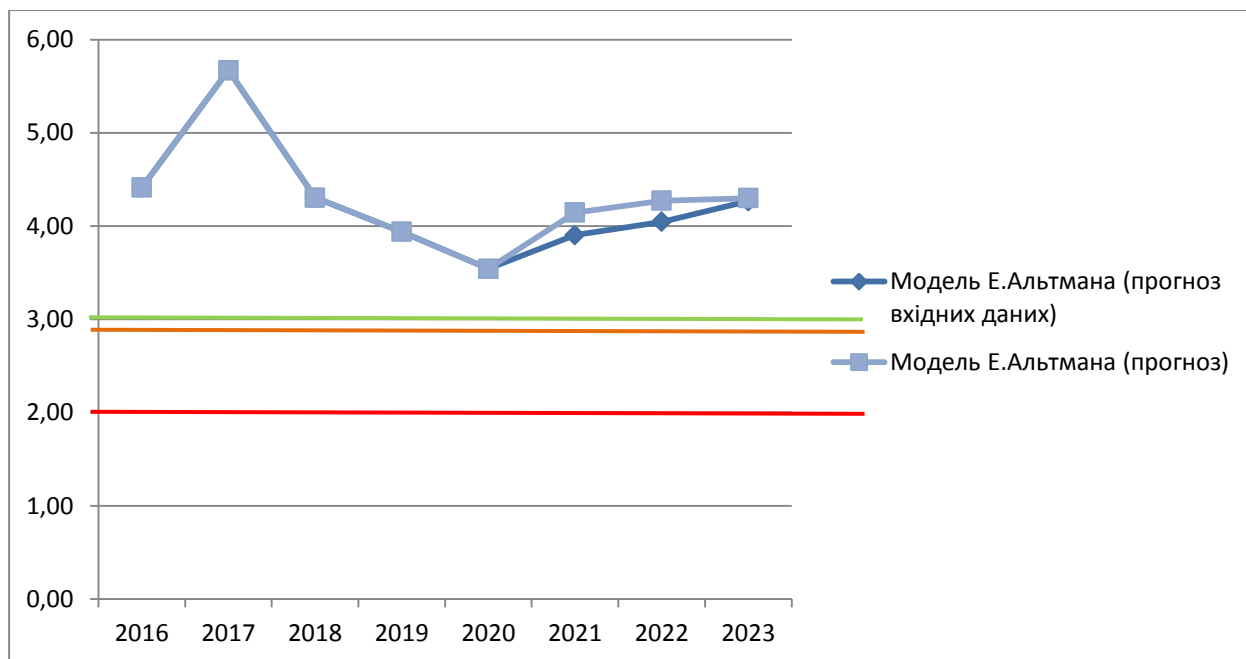

Рис. Е.1.Прогнозна оцінка можливості банкрутства підприємства за моделлю Е.Альтмана

Висновок: за моделлю Альтмана видно, що розраховані значення та їх прогнози протягом всього періоду проходять вище за критичні значення результативного показника щодо ймовірності банкрутства, що свідчить про невелику ймовірність банкрутства підприємства.

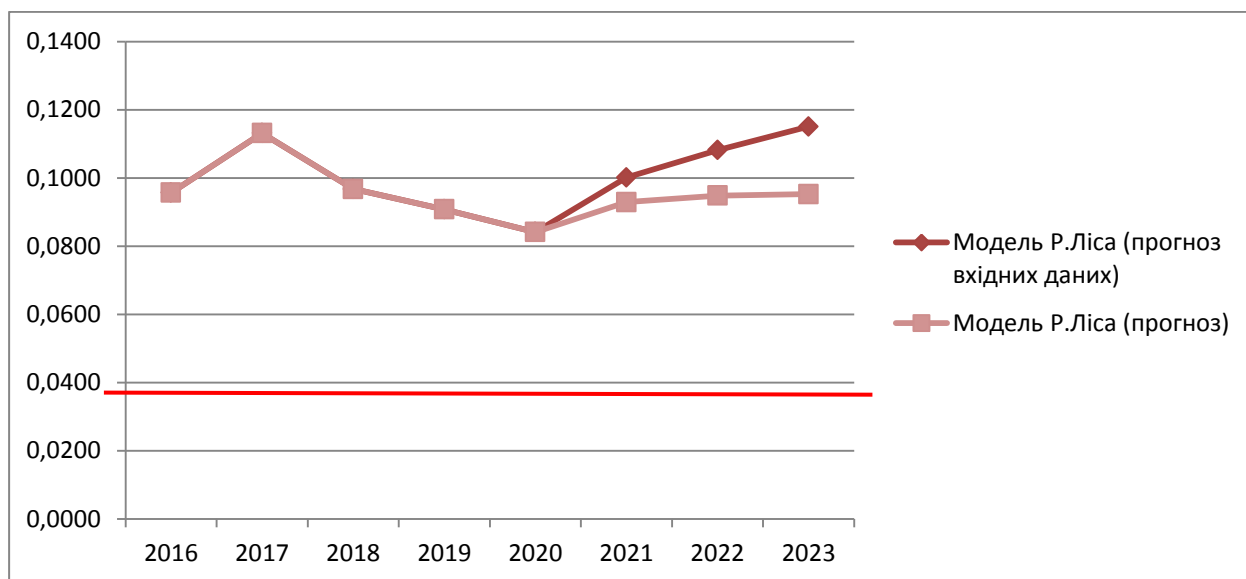

Рис. Е.2.Прогнозна оцінка можливості банкрутства підприємства за моделлю Р.Ліса

Висновок: відповідно до розрахунків за моделлю Ліса видно, що розраховані значення та їх прогнози протягом всього періоду проходять вище за критичне значення результативного показника щодо ймовірності банкрутства, що свідчить про невелику ймовірність банкрутства підприємства.

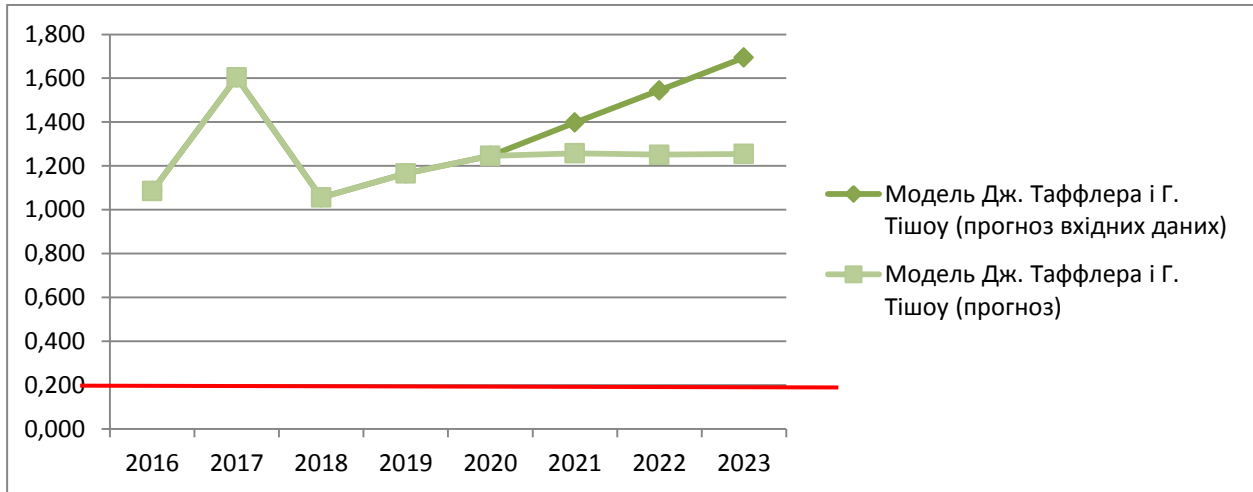

Рис. Е.3.Прогнозна оцінка можливості банкрутства підприємства за моделлю Дж. Таффлера і Г. Тішоу

Висновок: відповідно до розрахунків за моделлю Дж. Таффлера і Г. Тішоу видно, що розраховані значення та їх прогнози протягом всього періоду проходять вище за критичне значення результативного показника щодо ймовірності банкрутства, що свідчить про невелику ймовірність банкрутства підприємства.

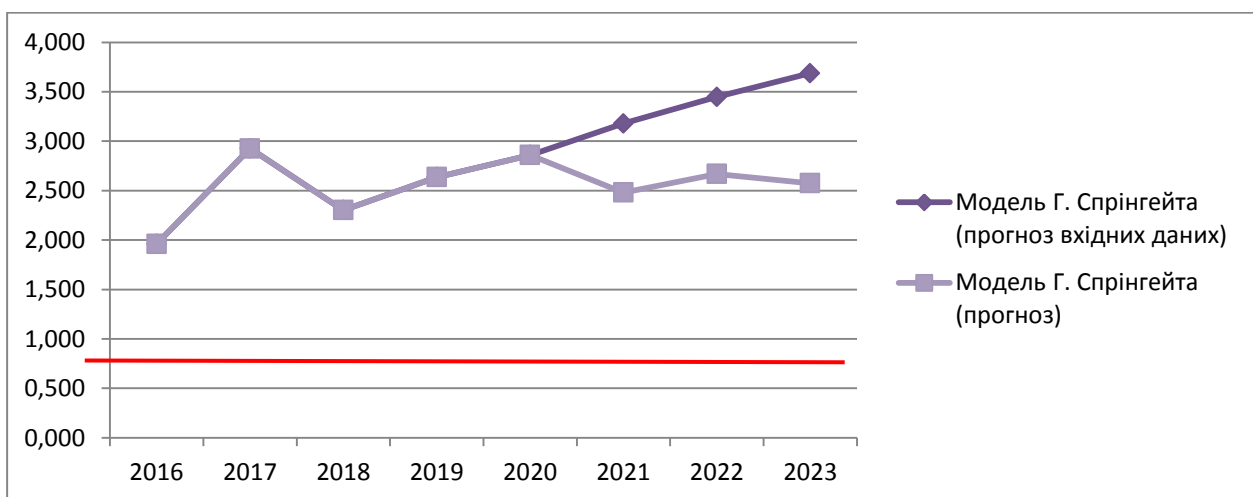

Рис. Е.4.Прогнозна оцінка можливості банкрутства підприємства за моделлю Г. Спрінгейта

Висновок: відповідно до розрахунків за моделлю Спрінгейта видно, що розраховані значення та їх прогнози протягом всього періоду проходять вище за критичне значення результативного показника щодо ймовірності банкрутства підприємства.

банкрутства, що свідчить про невелику ймовірність банкрутства підприємства.

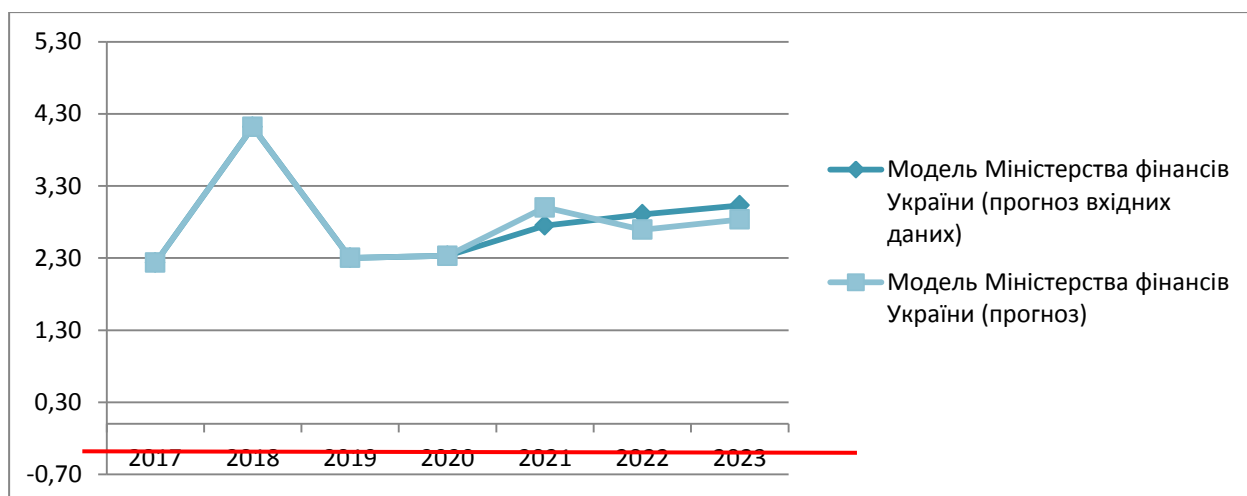

Рис. Е.5.Прогнозна оцінка можливості банкрутства підприємства за моделлю Міністерства фінансів України

Висновок: відповідно до розрахунків за моделлю Міністерства фінансів України видно, що розраховані значення та їх прогнози протягом всього періоду проходять вище за критичне значення результативного показника щодо ймовірності банкрутства, що свідчить про невелику ймовірність банкрутства підприємства.

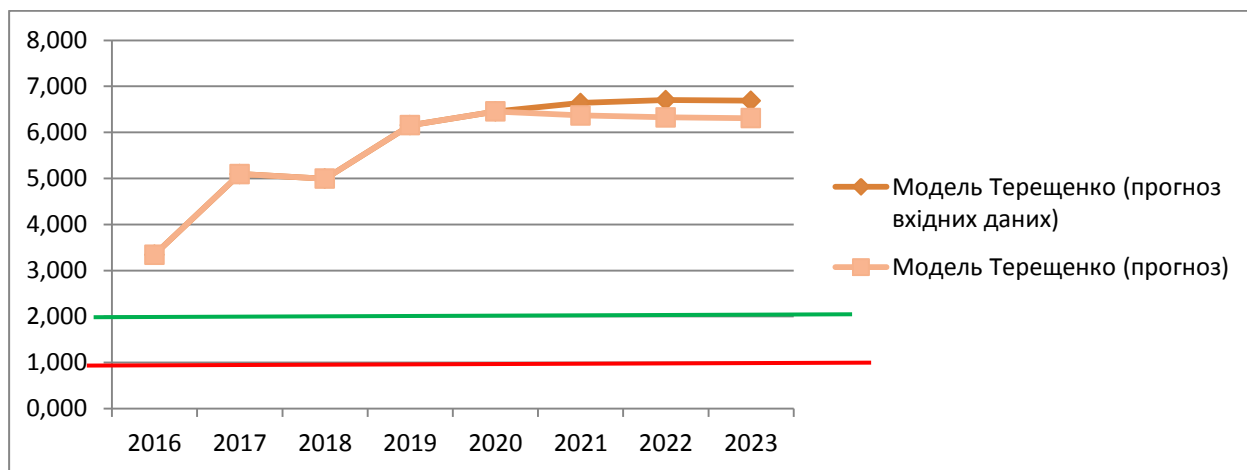

Рис. Е.6.Прогнозна оцінка можливості банкрутства підприємства за моделлю Терещенко

Висновок: відповідно до розрахунків за моделлю Терещенка видно, що розраховані значення та їх прогнози протягом всього періоду проходять вище за критичне значення результативного показника щодо ймовірності банкрутства, що свідчить про невелику ймовірність банкрутства підприємства.

Приклад графіків та висновків до задач 11 (за даними ПАТ «Київстар» 2016-2020рр.)

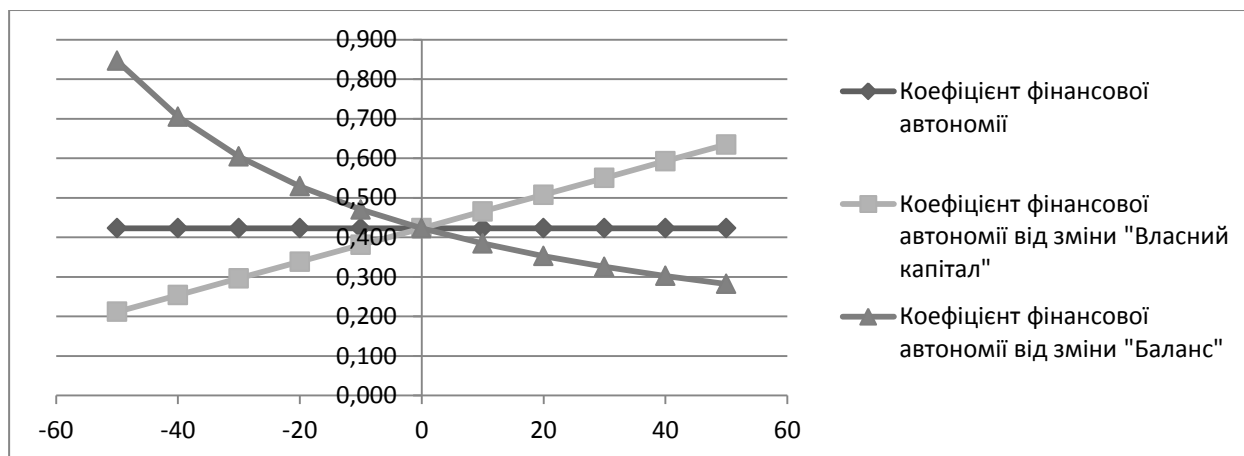

Рис. Ж.1. Аналіз чуттєвості коефіцієнту фінансової автономії

З аналізу чуттєвості видно, що останні два роки є незмінна тенденція яка показує, що коефіцієнт фінансової автономії більш чутливий до зміни балансу ніж до зміни власного капіталу.

Отже, зміна балансу більше впливає на коефіцієнт фінансової незалежності, ніж зміна власного капіталу.

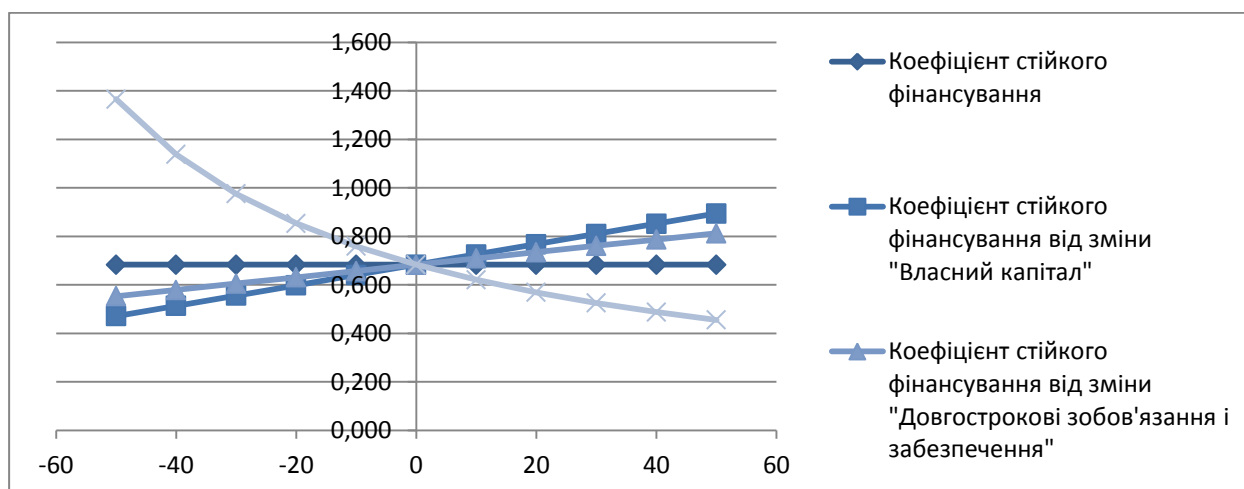

Рис. Ж.2. Аналіз чуттєвості коефіцієнту стійкості фінансування

З аналізу чуттєвості видно, що останні два роки є незмінна тенденція яка показує, що коефіцієнт стійкого фінансування більш чутливий до зміни балансу ніж до зміни власного капіталу та довгострокових зобов'язань і забезпечень.

Отже, зміна балансу більше впливає на коефіцієнт стійкого фінансування, ніж зміна власного капіталу та довгострокових зобов'язань і забезпечень.

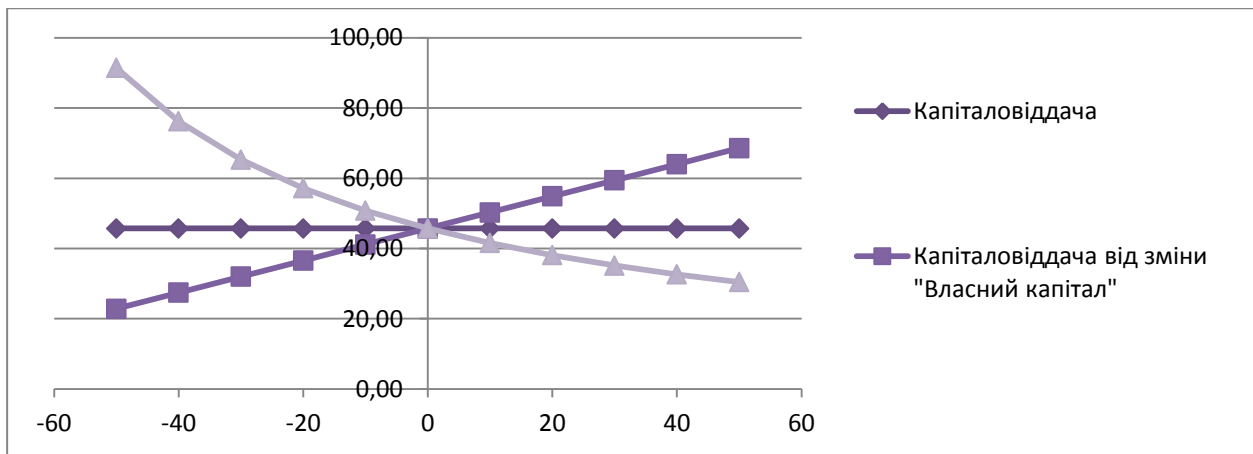

Рис. Ж.3. Аналіз чуттєвості капіталовіддчі

З аналізу чуттєвості видно, що останні два роки є незмінна тенденція яка показує, що капіталовіддача більш чутлива до зміни чистого доходу від реалізації ніж до зміни власного капіталу.

Отже, зміна чистого доходу більше впливає на капіталовіддачу, ніж зміна власного капіталу.

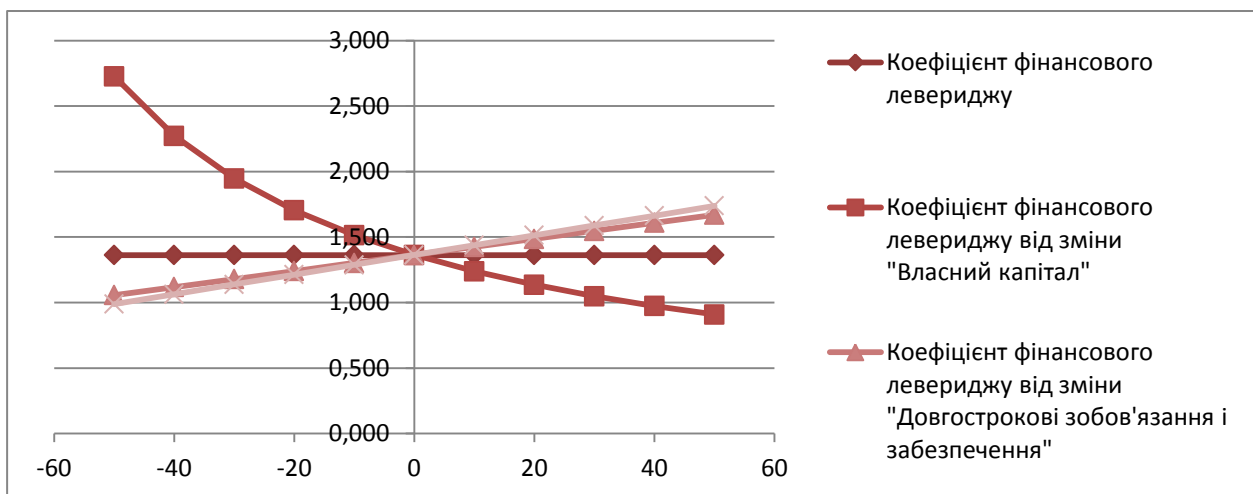

Рис. Ж.4. Аналіз чуттєвості коефіцієнту фінансового левіриджу

З аналізу чуттєвості видно, що останні два роки є незмінна тенденція яка показує, що коефіцієнт фінансового левіриджу більш чутливий до зміни власного капіталу ніж до зміни довгострокових та поточних зобов'язань і забезпечень.

Отже, зміна власного капіталу більше впливає на коефіцієнт фінансового левіриджу, ніж зміна довгострокових та поточних зобов'язань і забезпечень.

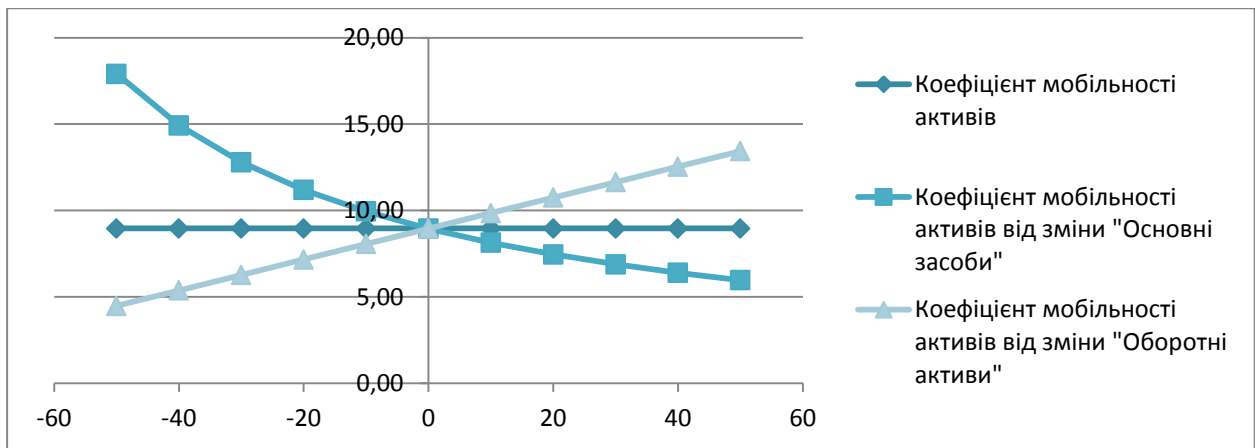

Рис. Ж.5. Аналіз чуттєвості коефіцієнту мобільності активів

З аналізу чуттєвості видно, що останні два роки є незмінна тенденція яка показує, що коефіцієнт мобільності активів більш чутливий до зміни основних засобів ніж до зміни оборотних активів.

Отже, зміна основних засобів більше впливає на коефіцієнт мобільності активів, ніж зміна оборотних активів.

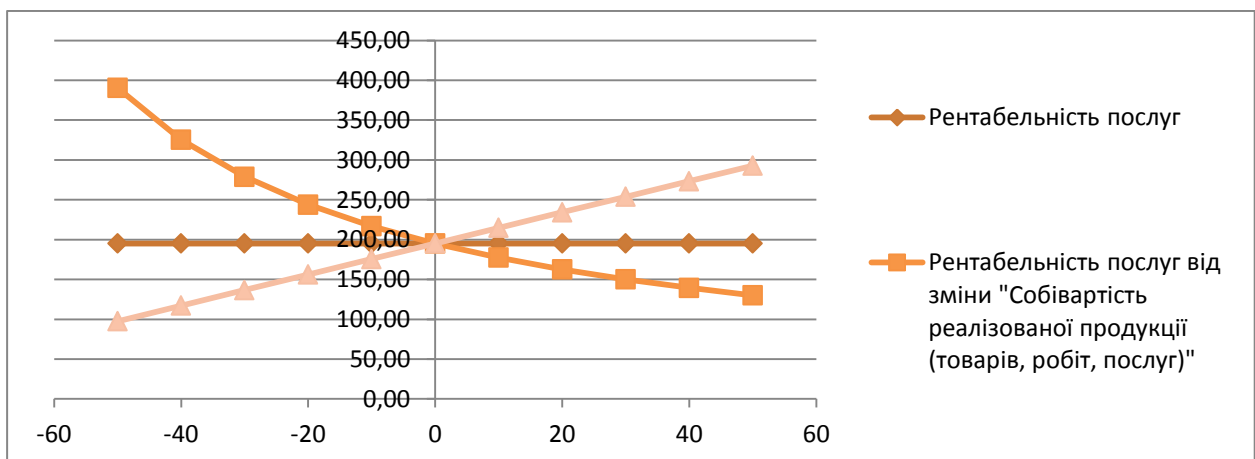

Рис. Ж.5. Аналіз чуттєвості рентабельності послуг

З аналізу чуттєвості видно, що останні два роки є незмінна тенденція яка показує, що рентабельність послуг більш чутлива до зміни собівартості реалізованих послуг ніж до зміни валового прибутку.

Отже, зміна собівартості реалізованих послуг більше впливає на рентабельність послуг, ніж зміна валового прибутку.

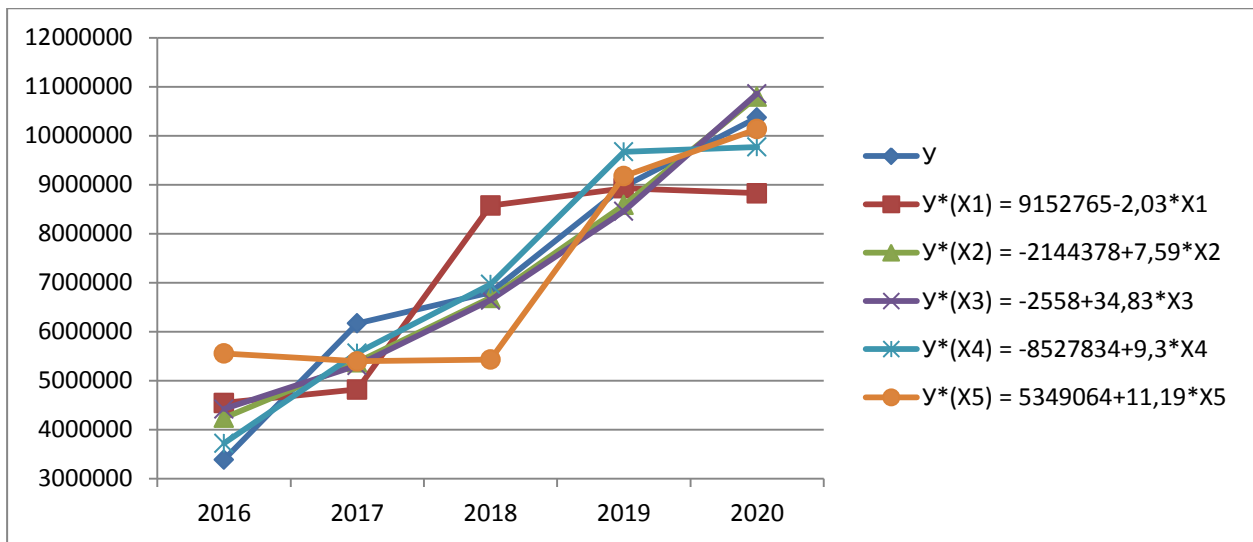

Рис. Ж.6. Багатофакторна мультиплікативна прогнозна модель прибутку підприємства

Висновок: з розрахованих точностей видно, що найбільш точною є модель залежності Y від X_4 (92,67%), отже чистий прибуток підприємства найбільше залежить від витрат на збут.

Також, високою є точність залежності Y від X_2 (91,84%), отже чистий прибуток досить сильно залежить від витрат на оплату праці.

Високу точність має багатофакторна мультиплікативна регресія (91,08%). Також, точною є залежність Y від X_3 (90,46%), що свідчить про залежність чистого прибутку від відрахувань на соціальні заходи. Відносно точною є залежність Y від X_5 (83,09%), що показує залежність чистого прибутку від фінансових витрат.

Найменш точною серед розрахованих є залежність Y від X_1 (81,55%), отже серед всіх показників залежність чистого прибутку від матеріальних затрат є найнижчою.

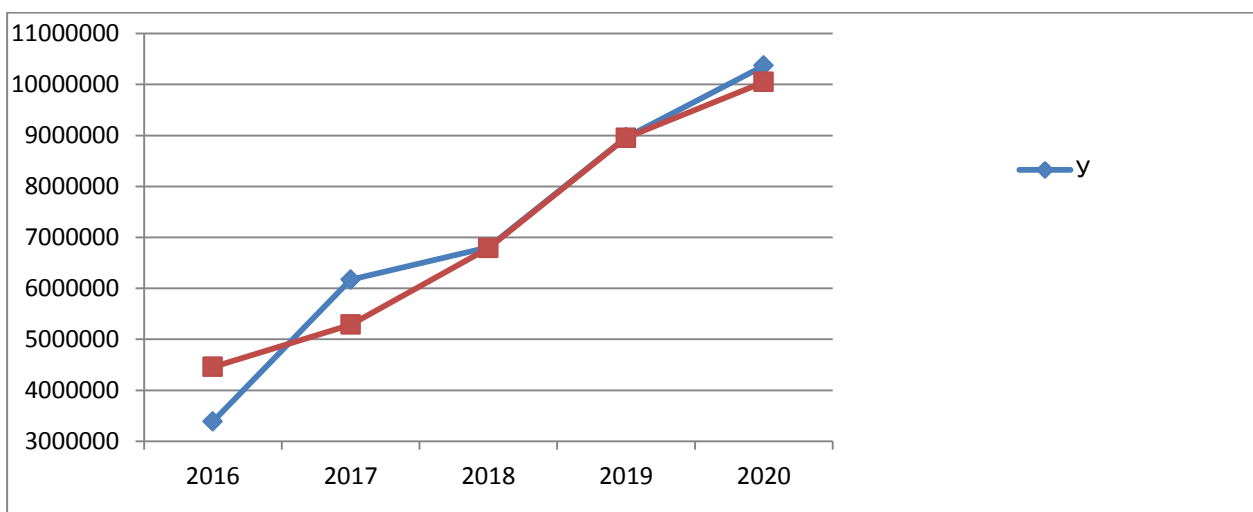

Рис. Ж.7. Багатофакторна прогнозна модель прибутку підприємства

Висновок: точність багатofакторної моделі становить 93,87%. Порівнюючи точність багатofакторної мультиплікативної регресії, багатofакторної регресії та простих лінійних моделей можна зробити висновок, що точність багатofакторної регресії є найвищою (93,87%), після неї найбільшу точність мають прості лінійні залежності Y від X_4 (92,67%) та Y від X_2 (91,84%), також високу точність мають багатofакторна мультиплікативна регресія (91,08%) та проста лінійна залежність Y від X_3 (90,46%).

Найменш точними порівняно з іншими є лінійні залежності Y від X_5 (83,09%) та Y від X_1 (81,55%).

Навчальне видання

*Лижник Юлія Борисівна,
Ніколайчук Ольга Анатоліївна,
Приймак Наталія Сергіївна*

Кафедра технологій в ресторанному господарстві, готельно-ресторанної
справи та підприємництва

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ**

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

Ступінь: бакалавр

Формат 60×84/8. Ум. др. арк. 1,5.

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського
50005, Дніпропетровська обл.,
м. Кривий Ріг, вул. Трамвайна, 16.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4929 від 07.07.2015 р.